

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 19.12.2017 № 26–2

З В І Т

**про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету на наукову і організаційну діяльність
президії Національної академії аграрних наук України**

Київ 2017

З М І С Т

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП.....	4
1. АНАЛІЗ РЕАГУВАННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНІХ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ	5
2.НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ НАУКОВОЇ І ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕЗИДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ.....	6
3. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕЗИДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ	10
4. АНАЛІЗ ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ ЗА КПКВК 6591020 І СТАН ЇХ ВИКОНАННЯ	15
5. АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ АКАДЕМІЄЮ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ ПОВНОВАЖЕНЬ З УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ	20
<i>5.1. Стан обліку і розпорядження земельними ділянками</i>	<i>20</i>
<i>5.2. Стан обліку об'єктів державної власності</i>	<i>24</i>
<i>5.3. Стан розпорядження об'єктами державної власності</i>	<i>29</i>
6. ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА УЧАСТЬ У СТВОРЕННІ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ	32
ВИСНОВКИ	37
ПРОПОЗИЦІЇ.....	41
Додатки 1–3.....	44

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: статті 4, 7, 10 Закону України “Про Рахункову палату”, План роботи Рахункової палати на II півріччя 2017 року.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів, виділених Національній академії аграрних наук України (далі – НААН, Академія) на наукову і організаційну діяльність її президії; законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень у цій сфері; стану використання і розпорядження об’єктами державної власності; стану внутрішнього контролю.

Предмет аудиту: кошти державного бюджету, виділені протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року НААН за бюджетною програмою за КПКВК 6591020 “Наукова і організаційна діяльність президії Національної академії аграрних наук України” (далі – КПКВК 6591020); нормативно-правові акти, розпорядчі, планові, бухгалтерські, фінансові документи, статистична і бюджетна звітність та інші документи, які регулюють порядок планування та використання коштів державного бюджету, а також питання обліку, використання і розпорядження об’єктами державної власності; звіти, статистична та аналітична інформація, інші документи про результати діяльності об’єктів аудит; матеріали внутрішнього аудиту.

Об’єкти аудиту: Національна академія аграрних наук України, Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України, Національний науковий центр “Інститут аграрної економіки”; Державне підприємство “Дослідне господарство Львівської дослідної станції Інституту рибного господарства Національної академії аграрних наук України”; Устимівська дослідна станція рослинництва Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр’єва Національної академії аграрних наук України”, Державне підприємство “Дослідне господарство “Степне” Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М. І. Вавилова Інституту свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України”; Державне підприємство “Дослідне господарство “Забойщик” Донецької державної сільськогосподарської дослідної станції Національної аграрної академії наук України”, Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України”; Державне підприємство “Дослідне господарство “Бохоницьке” Науково-виробничого центру “Соля” Національної академії аграрних наук України”, Державне підприємство “Дослідне господарство Подільської дослідної станції садівництва Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України”, Подільська дослідна станція садівництва Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України; Національний науковий центр “Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України” (перелік скорочень наведено в додатку 1).

Критерії, які застосовано під час аудиту:

щодо продуктивності: оцінка співвідношення між результатами діяльності об'єкта контролю і використаними для досягнення таких результатів коштами державного бюджету;

щодо результативності: ступінь відповідності фактичних результатів діяльності об'єкта контролю запланованим показникам; повнота і своєчасність виконання НААН функцій з управління об'єктами державної власності та стан збереження активів;

щодо економності: встановлення стану досягнення об'єктом контролю запланованих результатів і досягнення максимального результату при використанні коштів державного бюджету;

щодо законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень: стан дотримання вимог законодавства при прийнятті управлінських рішень з питань, що стосуються аудиту, дотримання встановлених термінів і повнота їх прийняття.

Обмеження щодо проведення аудиту:

часові: 2015–2016 роки і 9 місяців 2017 року;

географічні: м. Київ, Київська, Вінницька, Полтавська, Львівська, Донецька області.

Термін проведення аудиту: з 21 вересня по 30 листопада 2017 року.

Методи збирання даних: аналіз законодавчих та інших нормативно-правових актів, які регулюють діяльність об'єкта контролю з досліджуваних питань; вибіркова перевірка та аналіз первинних бухгалтерських та інших документів об'єкта контролю; аналіз статистичних, аналітичних даних, матеріалів внутрішнього аудиту та матеріалів щодо реагування на результати попереднього аудиту Рахункової палати; опрацювання інформації з відкритих інформаційних джерел; запит до Фонду державного майна України.

Аудит проведено відповідно до затвердженої програми. За його результатами **складено дванадцять актів**, з яких дев'ять – територіальними управліннями Рахункової палати.

ВСТУП

Значну частину економічного потенціалу України становить сільське господарство та переробка сільськогосподарської продукції. Агропромисловий комплекс становить 14 відс. вітчизняного ВВП¹. Розв'язання основних завдань щодо забезпечення його інтенсивного розвитку і підвищення ефективності всіх його галузей з метою збільшення виробництва і поліпшення якості продукції значною мірою залежить від рівня використання досягнень науково-технічного прогресу.

Наукове забезпечення розвитку галузей агропромислового комплексу покладено на Національну академію аграрних наук України. Зокрема, НААН забезпечує організацію проведення фундаментальних і прикладних наукових

¹ За даними сайта Мінагрополітики (<http://www.minagro.gov.ua>).

досліджень з питань розвитку галузей агропромислового комплексу, використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища, соціального розвитку сільських територій. Виконання цього завдання здійснюється науково-дослідними установами і державними підприємствами дослідними господарствами, які перебувають у віданні НААН. Наукові дослідження спрямовані на забезпечення розвитку таких напрямів, як рослинництво, тваринництво, зоотехнія, ветеринарна медицина, землеробство, меліорація та механізація, аграрна економіка і продовольство.

Для забезпечення діяльності НААН держава передала їй у постійне користування об'єкти державної власності, у тому числі земельні ділянки. Загальне науково-організаційне керівництво поточною діяльністю Академії здійснює її президія. Видатки на утримання президії НААН та забезпечення виконання нею наукових досліджень здійснюються з державного бюджету.

Аудитом проаналізовано обґрунтованість планування і ефективність використання коштів державного бюджету президією НААН та стан виконання нею функцій і повноважень.

1. АНАЛІЗ РЕАГУВАННЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНІХ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

У 2013 році в рамках аудиту ефективності використання бюджетних коштів на наукову і організаційну діяльність президії Національної академії наук України та президій галузевих національних академії наук України Рахунковою палатою також перевірялася НААН. Звіт затверджено постановою Колегії Рахункової палати від 11.04.2013 № 24/6–5.

Про результати аудиту поінформовано Верховну Раду України і Кабінет Міністрів України. Висновок Рахункової палати щодо усунення виявлених порушень і недоліків надіслано у тому числі НААН.

Рахункова палата пропонувала НААН, зокрема:

- забезпечити економічне обґрунтування вартості послуг і робіт, що виконуються за договорами цивільно-правового характеру. Припинити практику укладання таких договорів на послуги і роботи, виконання яких передбачено функціональними обов'язками працівників апарату Академії.

НААН припинено практику укладання угод цивільно-правового характеру за послуги і роботи, що належать до функціональних обов'язків працівників апарату її президії. Отже, **пропозицію Рахункової палати враховано;**

- забезпечити належний контроль за ефективним використанням коштів і державного майна, у тому числі наданого в оренду.

Згідно з розпорядженням президії НААН, зобов'язано відділ бухгалтерського обліку, відділ прогнозування бюджетних програм та фінансового забезпечення, управління наукового забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку експериментальної бази, відділ внутрішнього аудиту забезпечити постійний контроль за ефективністю використання бюджетних коштів, землі та державного майна підприємств, у тому числі наданого в оренду. Отже, **пропозицію Рахункової палати враховано;**

- забезпечити державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно.

НААН зобов'язала усі установи і організації забезпечити державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно. Проте станом на 01.10.2017 технічні паспорти оформлено лише на 33,4 відс. будівель, проведено державну реєстрацію речових прав і оформлено право державної власності на 17,1 відс. об'єктів. Отже, **пропозицію Рахункової палати виконано частково;**

- за результатами інвентаризації об'єктів державної власності розробити та подати на затвердження Кабінету Міністрів України проект постанови про затвердження переліку організацій, що перебувають у віданні Академії.

НААН проведено інвентаризацію об'єктів державної власності, результати якої надіслано до Фонду державного майна України (ФДМУ). За результатами інвентаризації підготовлено проект постанови Кабінету Міністрів України про внесення змін до Переліку установ, організацій та підприємств, які входять до складу Української академії аграрних наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.06.1999 № 1089. Цей проект НААН подала Міністерству аграрної політики і продовольства України для внесення на розгляд Уряду відповідно до регламенту. Проте листом від 13.11.2013 № 17.2–5/190 Академія звернулася до Мінагрополітики щодо призупинення розгляду проекту постанови на період його доопрацювання у зв'язку із затвердженням на засіданні президії НААН від 06.11.2013 (протокол № 19) результатів державної атестації наукових установ НААН і прийняттям рішення про внесення за результатами атестації змін до мережі установ, підприємств та організацій Академії. Незважаючи на те, що постановою президії НААН від 30.06.2015 (протокол № 7) затверджено зміни до мережі НААН, на сьогодні актуальний перелік установ, організацій та підприємств, що належать до сфери її управління, відсутній. Фактично станом на 01.12.2017 процес оптимізації мережі установ і організацій НААН не завершено. Отже, **пропозицію Рахункової палати не виконано.**

Таким чином, **пропозиції Рахункової палати Академією виконані не в повному обсязі.** Як наслідок, на момент проведення аудиту, окремі недоліки і порушення продовжують мати місце.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАНЬ НАУКОВОЇ І ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕЗИДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

Правові та організаційні засади функціонування Національної академії аграрних наук України визначено Законом України “Про наукову і науково-технічну діяльність” (до 16.01.2016 – Закон 1977², після 16.01.2016 – Закон 848³).

Частиною першою статті 48 Закону 848 визначено, зокрема, що фінансове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності в Україні здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів установ, організацій та

² Від 13.12.1991 № 1977, чинний до 16.01.2016.

³ Від 26.11.2015 № 848, чинний з 16.01.2016.

підприємств, вітчизняних та іноземних замовників робіт, грантів, інших джерел, не заборонених законом.

Бюджетним кодексом України (пункт 4 частини першої статті 87) до видатків, що здійснюються з Державного бюджету України, віднесено, зокрема, видатки на фундаментальні та прикладні дослідження і сприяння науково-технічному прогресу державного значення, міжнародні наукові та інформаційні зв'язки державного значення.

Згідно з частиною третьою статті 18 Закону 848, національні галузеві академії наук як самоврядні наукові організації України координують, організують і проводять дослідження у відповідних галузях науки і техніки, взаємодіють з відповідними органами державної влади з метою виконання завдань, визначених державними пріоритетами у цих галузях.

Частиною дев'ятою статті 48 Закону 848 визначено, що порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, затверджується Кабінетом Міністрів України. Однак станом на 01.12.2017 цей **порядок Урядом не затверджений**.

Статтею 58 Закону 848 передбачено, зокрема, що для визначення наукових і науково-технічних робіт, що плануються до виконання за рахунок коштів державного бюджету, та виконавців таких робіт може застосовуватися механізм конкурсного відбору. Порядок проведення конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт, а також випадки, для яких проведення конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт є обов'язковим, встановлюються Кабінетом Міністрів України. Проте станом на 01.12.2017 такий **порядок Кабінетом Міністрів України не затверджений**. Також **Урядом не затверджений порядок** утворення, реорганізації та ліквідації державних наукових установ.

Довідково. Згідно з пунктом 14 розділу 4 “Прикінцеві та перехідні положення” Закону 848, Кабінет Міністрів України зобов'язаний у шестимісячний строк з дня прийняття цього Закону забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для його реалізації.

Отже, **незважаючи на прийняття нового Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність”, окремі його положення на сьогодні не виконуються, оскільки Уряд не забезпечив своєчасного прийняття нормативно-правових актів, необхідних для його реалізації.**

Статтею 18 Закону 848 передбачено, зокрема, що національні галузеві академії наук України провадять свою діяльність відповідно до законодавства України та їх статутів. Статути затверджуються загальними зборами національних галузевих академій наук і реєструються Міністерством юстиції України за наявності висновків центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у науковій та науково-технічній сфері, та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у відповідній сфері. Водночас, згідно зі статтею 4 Закону України від 07.02.2002 № 3065 “Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих

академії наук та статусу їх майнового комплексу” (далі – Закон 3065), національні галузеві академії наук приймають на загальних зборах статuti національних галузевих академії наук та вносять до них зміни і доповнення з наступним затвердженням їх Кабінетом Міністрів України. Отже, **норми щодо затвердження статутів національних галузевих академії наук у цих законах не узгоджуються між собою.**

Довідково. Згідно з пунктом 10 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” Закону 848, до приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Умови оплати праці працівників державних наукових установ, що фінансуються з державного бюджету, визначаються Кабінетом Міністрів України.

На момент проведення аудиту чинними були Умови оплати праці працівників апарату президій галузевих академії наук, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 19.12.2001 № 1708 (далі – постанова 1708). Пунктом 6 цієї постанови передбачено, що ще у 2002 році Міністерство освіти і науки України, Національна академія наук України за погодженням з Міністерством праці та соціальної політики повинні були розробити і затвердити кваліфікаційні характеристики посад наукових працівників апарату президій Національної та галузевих академії наук з урахуванням положень статті 20 Закону 1977. Проте фактично МОН такі кваліфікаційні характеристики не розробило і не затвердило. Станом на 01.12.2017 окремі норми постанови 1708 не відповідають вимогам чинного законодавства, зокрема у частині посилання на назви національних галузевих академії наук та на наукові ступені і вчені звання.

Правові основи управління об’єктами державної власності визначає Закон України від 21.09.2006 № 185 “Про управління об’єктами державної власності” (далі – Закон 185). Закон 3065 визначає особливості управління державним майном, закріпленим за установами, що перебувають у віданні галузевих академії наук.

Відповідно до статті 3 Закону 185, об’єктами управління державної власності є, зокрема, державне майно, передане в безстрокове безоплатне користування галузевим академіям наук. До суб’єктів управління об’єктами державної власності статтею 4 Закону 185 віднесено Кабінет Міністрів України, галузеві академії наук.

У віданні національних галузевих академії наук (частина сьома статті 1 Закону 3065) перебувають, зокрема, установи, організації, підприємства згідно з переліком, що затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням національних галузевих академії наук. Перелік установ, організацій та підприємств, які перебувають у віданні Української академії аграрних наук, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.06.1999 № 1089⁴. Проте, незважаючи на зміни, що відбулися після

⁴ У редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2007 № 670.

2013 року в структурі Академії і наданого їй статусу⁵, зміни до цього переліку не внесені. Як наслідок, **актуальний перелік установ, організацій та підприємств, які перебувають у віданні Національної академії аграрних наук, станом на 01.12.2017 відсутній.**

Згідно зі статтею 4 Закону 3065, національні галузеві академії наук, здійснюючи повноваження з управління об'єктами майнового комплексу національних галузевих академії наук, забезпечують реалізацію прав держави як власника цих об'єктів, ефективно їх використовують та розпоряджаються цими об'єктами майнового комплексу у межах, визначених законодавством.

Статтею 5 Закону 3065 визначено, що кошти, отримані від використання та реалізації майна Національної академії наук України, національних галузевих академії наук та організацій, що віднесені до їх відання, спрямовуються на виконання їх статутних завдань.

Водночас **Бюджетним кодексом України не передбачена можливість отримання бюджетною установою доходів від реалізації нерухомого майна.** Так, частиною четвертою статті 13 Бюджетного кодексу України визначено, що до власних надходжень бюджетних установ, які отримуються додатково до коштів загального фонду бюджету і включаються до спеціального фонду бюджету, відносяться, зокрема, надходження від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна).

Довідково. Аудитом встановлено, що у 2016 році від реалізації нерухомого майна (склад) до спецфонду бюджетної установи Подільської ДСС надійшло 446,8 тис. гривень.

Отже, **норми статті 5 Закону 3065 не узгоджуються зі статтею 13 Бюджетного кодексу України** в частині віднесення надходжень від реалізації нерухомого майна, що перебуває на балансі бюджетних установ, до власних надходжень бюджетних установ.

Академія виступає орендодавцем цілісних майнових комплексів та нерухомого майна, що передано їй державою у безстрокове користування; приймає рішення про розміщення організацій, що перебувають у її віданні, в адміністративних будинках і нежилых приміщеннях організацій, що віднесені до сфери управління Академії, та виконує інші повноваження.

Організаційні відносини, пов'язані з передачею в оренду майна державних підприємств, установ та організацій, врегульовані Законом України від 10.04.1992 № 2269 “Про оренду державного та комунального майна”.

Правові основи господарської діяльності (господарювання) встановлені Господарським кодексом України⁶ (далі – Кодекс). До суб'єктів господарювання належать, зокрема, державні підприємства, створені відповідно до цього Кодексу (частина друга статті 55 Кодексу). Згідно із статтею 73 Кодексу⁷, майно державного унітарного підприємства перебуває у державній власності і закріплюється за таким підприємством на праві

⁵ Указом Президента України від 06.01.2010 № 8 надано Українській академії аграрних наук статус національної.

⁶ Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.

⁷ Частина третя.

господарського відання чи праві оперативного управління. Стаття 75 Кодексу встановлює, що головним плановим документом державного комерційного підприємства є фінансовий план, згідно з яким підприємство отримує доходи і здійснює видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій протягом року відповідно до установчих документів.

Отже, у сфері наукової діяльності та управління об'єктами державної власності **переважно сформовано відповідні нормативно-правові акти, однак окремі питання залишаються нормативно неврегульованими.**

Зокрема, **Урядом не розроблені і не затверджені порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, та порядок проведення конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт, а також порядок утворення, реорганізації та ліквідації державних наукових установ. Не узгоджуються між собою норми статті 18 Закону 848 і статті 4 Закону 3065 у частині затвердження статутів національних галузевих академій наук. Також не узгоджуються норми статті 5 Закону 3065 і статті 13 Бюджетного кодексу України в частині віднесення надходжень від реалізації нерухомого майна, що перебуває на балансі бюджетних установ, до власних надходжень бюджетних установ. Окремі норми постанови 1708 не відповідають вимогам чинного законодавства, зокрема у частині посилання на назви національних галузевих академій наук та на наукові ступені і на вчені звання. Процес визначення переліку установ, організацій та підприємств, які перебувають у віданні НААН, не завершено.**

3. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕЗИДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

Згідно зі Статутом НААН, затвердженим загальними зборами Академії від 10-11.11.2016 (зареєстрований наказом Мін'юсту від 15.02.2017 № 390/5) (далі – Статут)⁸, структура НААН складається з президії, апарату президії, відділень, які координують діяльність науково-дослідних інститутів та інших наукових установ, організацій, підприємств (ботанічних садів, дендропарків, заповідників, бібліотек, музеїв тощо), об'єктів соціальної сфери, що забезпечують діяльність і перебувають у віданні НААН. Головною ланкою структури НААН є наукові установи.

Зокрема, до складу НААН входить 265 юридичних осіб, у тому числі 94 наукові установи і 171 госпрозрахункове підприємство. Для виконання наукових досліджень держава передала НААН 465,3 тис. га земельних ділянок⁹.

Довідково. Майновий комплекс НААН становлять усі матеріальні та нематеріальні

⁸ Чинний з 15.02.2017. Постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2012 № 315 був затверджений Статут Національної академії аграрних наук України (постанова втратила чинність 03.11.2016). З 27.07.2016 по 15.02.2017 діяв Статут НААН, затверджений загальними зборами академії від 07.04.2016, зареєстрований Мін'юстом (наказ від 27.07.2016 № 233215).

⁹ За даними звіту про діяльність НААН за 2016 рік.

активи¹⁰, які обліковуються на її балансі та балансі організацій, що перебувають у її віданні. Станом на 01.10.2017 (за даними форми № 1 “Баланс”) у НААН та її організаціях рахуються основні засоби балансовою (залишковою) вартістю 12,9 млрд гривень.

НААН здійснює свої повноваження через загальні збори, президію та її бюро, відділення і наукові установи, а також членів НААН.

Відповідно до Статуту, провадження наукової діяльності за пріоритетними напрямками аграрної науки забезпечують дійсні члени (академіки) та члени-кореспонденти НААН, основними обов'язками яких є, зокрема, збагачення науки новими досягненнями, одержаними в результаті проведених ними наукових досліджень, проведення підготовки наукових кадрів.

У 2015 і 2016 роках науковими організаціями НААН виконувалося 1525 фундаментальних і 1810 прикладних наукових досліджень¹¹, з них 807 і 853 відповідно завершені. У 2017 році виконувалося 718 фундаментальних і 937 прикладних наукових досліджень.

Довідково. Результатами виконання фундаментальних досліджень були теорії, стратегії, концепції (195 од.), методики, методи (418 од.), сорти і гібриди рослин (507 од.), лінії сільськогосподарських рослин (436 од.); прикладних досліджень – нова техніка (125 од.), нові матеріали (51 од.), технології, технологічні прийоми (468 од.) та інше.

Згідно з Указом Президента України від 15.11.2013 № 636/2013, чисельність членів НААН – **113 дійсних членів і 117 членів-кореспондентів**. Станом на 01.10.2017 до особового складу членів НААН було включено 107 дійсних членів і 111 членів-кореспондентів.

Відповідно до пункту 44 Статуту, член НААН зобов'язаний збагачувати науку новими досягненнями, одержаними в результаті проведених ним наукових досліджень, проводити підготовку наукових кадрів.

Згідно з пунктом 46 Статуту, дійсні члени (академіки) і члени-кореспонденти, зокрема, один раз на три роки звітують перед загальними зборами відділення. При цьому аудитом встановлено, що тематика наукових досліджень дійсним членам (академікам) і членам-кореспондентам у період з 01.01.2015 по 01.10.2017 не затверджувалась, індивідуальні плани ними до відділень Академії не подавалися. За 2015–2016 роки **відзвітувався** перед загальними зборами відділення **лише 81 дійсний член (академік) і член-кореспондент** (37,2 відс. від загальної кількості).

Отже, в чотирьох відділеннях Академії з шести **не забезпечено повною мірою виконання положень Статуту щодо періодичного** (один раз на три роки) **звітування членів НААН** перед загальними зборами відділення.

Згідно з пунктом 37 Статуту, дійсний член (академік), член-кореспондент та іноземний член НААН може бути позбавлений свого статусу (виключений зі складу НААН) за рішенням загальних зборів НААН у

¹⁰ Матеріальні та нематеріальні активи закріплені державою за НААН України в безстрокове користування або придбані за рахунок бюджетних коштів, а також коштів від фінансово-господарської діяльності та/або набуті іншим шляхом, не забороненим законом.

¹¹ За даними звітів про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 6591060.

випадку неодноразового грубого порушення вимог Статуту НААН або вчинення дій, які завдали значної шкоди авторитетові НААН, на підставі подання відповідного відділення НААН або президії НААН. Водночас **нечіткість вимог положень Статуту** в частині визначення переліку випадків, що належать до грубих порушень вимог Статуту НААН, а також поняття “значна шкода авторитетові НААН” **створює перешкоди у реалізації цієї норми Статуту щодо позбавлення членів НААН такого статусу.**

Довідково. Розмір довічної плати дійсним членам (академікам) і членам-кореспондентам НААН визначений постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2007 № 1229: за звання дійсного члена (академіка) НААН – 4601 грн, члена-кореспондента – 3060 гривень. За 2015–2016 роки і 9 місяців 2017 року НААН виплачено академікам і членам-кореспондентам 24,5 млн гривень.

Найвищим органом самоврядування Академії є загальні збори, що складаються з дійсних членів (академіків) та членів-кореспондентів Національної академії аграрних наук України. До компетенції загальних зборів НААН належить затвердження статуту, обрання керівників Академії, визначення основних напрямів наукової роботи НААН та вирішення питань організації наукової діяльності, виконання бюджету НААН; визначення чисельності президії, кількості віце-президентів, а також кількості та найменування відділень НААН, сфер їх діяльності тощо. У 2015–2016 роках і протягом 9 місяців 2017 років НААН проведено 5 засідань загальних зборів (у 2015 році – 2, у 2016 році – 2, за 9 місяців 2017 року – 1 засідання).

На одному з таких засідань (26.03.2015) НААН розглянуто питання виконання Плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України і Стратегії сталого розвитку “Україна – 2020”¹². Зокрема, пунктом 229 цього Плану (виконавці: Мінагрополітики, МОН і НААН за згодою) передбачено розробити проект концепції реформування аграрної науки на основі інноваційної моделі з метою підвищення її ефективності. Також передбачено ліквідувати неефективні підприємства, установи і організації НААН.

Термін розроблення та проведення громадського обговорення проекту концепції – до 30.09.2015, а подання Уряду проекту нормативно-правового акта щодо схвалення концепції – до 15.12.2015.

НААН лише 22.12.2016 постановою президії (протокол № 22) затвердила проект концепції і зобов’язала відділення НААН до 27.01.2017 розробити програму її реалізації. Проте у визначений термін **програма реалізації концепції не була розроблена, а заплановані заходи не виконані.** Зокрема, не створено селекційно-насінневих і племінних об’єднань на базі провідних наукових установ з повним циклом науково-виробничої діяльності, не введено в дію наукового парку, не запроваджено інноваційних

¹² Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 213-р, затверджено План заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України і Стратегії сталого розвитку “Україна – 2020” у 2015 році.

бізнес–проектів, не здійснюється формування інвестиційного фонду для придбання новітнього лабораторного обладнання та інше. Також відсутні звіти про роботу комісії з питань ефективного використання земель установ, підприємств та організацій НААН та комісії з удосконалення структури експериментальної бази наукових установ НААН.

Таким чином, **задекларувавши власні наміри** щодо конкретних кроків реформування аграрної науки, **НААН станом на 01.12.2017 їх повноцінну реалізацію не забезпечила.**

За поясненням Академії, причинами невиконання запланованих заходів є неврахування Мінфіном потреби НААН у капітальних видатках за загальним фондом державного бюджету та відсутність правових підстав формування інвестиційного фонду бюджетними установами.

Загальне науково-організаційне керівництво поточною діяльністю НААН здійснює президія Національної академії аграрних наук України.

До складу президії входять президент, перший віце-президент, віце-президенти, головний учений секретар, академіки-секретарі відділень, члени президії. Президент НААН очолює президію¹³ і бюро президії НААН, здійснює управління майновим комплексом НААН, керівництво роботою відділу внутрішнього аудиту.

Слід зазначити, що внаслідок прийняття колишнім керівником НААН (президентом Зубцем М. В.) у 2010 році рішення щодо передачі приватній структурі (корпорації „Укראгропромбуд”) будівлі Академії за адресою: м. Київ, вул. Суворова, 9¹⁴, працівники НААН з неї були виселені. Проте з **ініціативи теперішнього керівництва Академії цю будівлю повернено.**

Академія протягом п'яти років відстоювала в судах своє право на будівлю на вул. Суворова, 9. Станом на 01.12.2017 зареєстровано в реєстрі речових прав на нерухоме майно право на цю будівлю і забезпечено проведення ремонтних робіт.

Водночас аудит засвідчив, що, незважаючи на визначені законодавством і власним Статутом НААН повноваження щодо здійснення управління об'єктами державної власності, станом на 01.12.2017 **керівництвом Академії не завершено вирішення низки проблемних питань:**

- організаціями НААН не забезпечено стовідсоткового оформлення правовстановлюючих документів на будівлі, споруди і земельні ділянки. При цьому інформацією про площі земельних ділянок, правовстановлюючі документи, які потребують переоформлення організаціями НААН, Академія не володіє;

- ліквідації суб'єктів господарювання, які припинили свою діяльність;
- відсутній аналіз ефективності використання майна під час виконання

¹³ У 2015–2016 роках і за 9 місяців 2017 років президією НААН проведено 51 засідання (у 2015 році – 16, у 2016 році – 22, за 9 місяців 2017 року – 13 засідань).

¹⁴ У зв'язку з підписанням президентом Академії Зубцем М. В. мирової угоди про визнання права власності на будівлю на вул. Суворова, 9, м. Київ, за корпорацією „Укראгропромбуд”.

договорів про спільну діяльність;

- не забезпечено належного контролю за обліком об'єктів державної власності. Як наслідок, за даними форми № 2 у (д)¹⁵, у системі НААН рахується 17160 од. нерухомого майна первісною вартістю 359,2 млн грн, але до Єдиного реєстру об'єктів державної власності внесено 17576 од. майна первісною вартістю 367,6 млн гривень.

Слід зазначити, що НААН, задекларувавши оптимізацію організацій, що перебувають у її віданні, фактично не забезпечила її завершення. Окремі прийняті НААН упродовж 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року рішення про реорганізацію своїх підприємств (дослідних господарств) та установ скасовувались іншими рішеннями. Як наслідок, **актуалізований перелік установ, організацій і підприємств, які перебувають у віданні НААН, на сьогодні відсутній.**

Довідково. Протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року Академією прийнято рішення про реорганізацію 33 підприємств і установ НААН шляхом приєднання їх до інших установ НААН і припинення їх як юридичних осіб, яка станом на момент аудиту не була завершена. При цьому рішення про реорганізацію 6 підприємств скасоване.

З метою упорядкування процесів управління майном, вилучення земельних ділянок із землекористування установ, підприємств та організацій НААН створено дорадчий орган – комісію з розгляду майнових та земельних питань президії НААН (голова комісії – віце-президент НААН Балян А. В.).

Довідково. До компетенції комісії належить питання надання висновків і рекомендацій, які беруться за основу структурними підрозділами НААН, відповідно до повноважень, для підготовки проектів рішень президії НААН щодо розпорядження майном.

Згідно з Положенням¹⁶, комісія приймає рішення, готує і ухвалює свої висновки, рекомендації та пропозиції, які оформляє у вигляді протоколу її засідання. За даними НААН, протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 років комісією проведено 47 засідань.

Довідково. Зокрема, на підставі висновків комісії президією НААН ухвалювалися рішення про надання згоди/дозволів на вилучення земель із землекористування підприємств, установ і організацій НААН, а також про припинення права постійного користування земельними ділянками (шляхом добровільної відмови) загальною площею 1,3 тис. гектарів¹⁷.

Крім того, Академією розроблено і затверджено постановами президії НААН від 22.01.2014 (протокол № 1) і від 26.02.2014 (протокол № 2) відповідно Порядок управління об'єктами майнового комплексу НААН і Порядок розгляду НААН земельних питань.

Необхідно зазначити, що на виконання постанови Кабінету Міністрів

¹⁵ “Інформація щодо державного майна (нерухомого майна державних підприємств, їх об'єднань, установ та організацій, належність яких до сфери управління суб'єкта управління підтверджена)”.

¹⁶ Положення про Комісію з розгляду майнових та земельних питань Президії НААН України, затверджене постановою Президії НААН України від 21.12.2011, протокол № 23.

¹⁷ Рішення про надання згоди на вилучення 90 га землі скасовано як нереалізоване.

України від 28.09.2011 № 1001¹⁸ НААН створено відділ внутрішнього аудиту.

Відповідно до затверджених календарних планів, відділом внутрішнього аудиту за 2015–2016 роки і 9 місяців 2017 року проведено перевірки фінансово-господарської діяльності у 15 бюджетних наукових установах і на 19 державних підприємствах, які перебувають у віддані Академії. Суттєвих порушень у наукових установах не виявлено. Окремі порушення встановлено лише на 10 підприємствах. Зокрема, неоформлення права власності на об'єкти нерухомого майна; прийняття неефективних управлінських рішень щодо незаконного відчуження земель, прихована оренда землі. Усі результати аудиторських перевірок розглянуті президією НААН, ухвалені відповідні рішення. Зокрема, ухвалено рішення про звільнення трьох керівників підприємств, щодо двох підприємств відкрито кримінальні провадження; щодо одного підприємства порушено провадження про банкрутство.

Отже, незважаючи на вжиті Академією заходи щодо врегулювання питань ефективного використання об'єктів майнового комплексу НААН, на сьогодні окремі з них залишилися невирішеними.

4. АНАЛІЗ ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ ЗА КПКВК 6591020 І СТАН ЇХ ВИКОНАННЯ

На 2015–2017 роки за бюджетною програмою за КПКВК 6591020 НААН затверджено видатки на наукову і організаційну діяльність її президії у загальній сумі 64,0 млн грн (у т. ч. за загальним фондом – 62,3 млн грн, за спеціальним фондом – 1,7 млн гривень).

Мета програми – формування, координація та методичне забезпечення пріоритетних напрямів наукових досліджень, спрямованих на інноваційний розвиток галузей агропромислового комплексу, у системі НААН (на 2015 і 2016 роки); організація, координація та методичне забезпечення здійснення пріоритетних напрямів наукових досліджень у системі НААН (на 2017 рік).

Завданнями програми є організація і координація наукових досліджень з проблем АПК, ефективне управління майновим комплексом НААН, методичне забезпечення наукової діяльності наукових установ (2015–2017 роки), організаційно-методичне забезпечення інноваційної діяльності наукових установ НААН (2015 рік).

Аудит засвідчив, що, незважаючи на своєчасне подання Академією до Мінфіну у 2015 і 2016 роках паспортів бюджетної програми за КПКВК 6591020, паспорти були затверджені з порушенням термінів, установлених частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України і пунктом 6 розділу 1 Правил 1098¹⁹. Зазначене, відповідно до пункту 17

¹⁸ “Про деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади”.

¹⁹ Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098 (зі змінами).

частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України, є порушенням бюджетного законодавства²⁰.

Встановлено, що затверджені НААН асигнування за КПКВК 6591020 забезпечують визначену Академією потребу в поточних видатках на 2015, 2016 і 2017 роки на 81,9, 72,1 і 76,8 відс. відповідно.

Дані щодо визначеної потреби на 2015–2017 роки за КПКВК 6591020 та стану її врахування наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Аналіз врахування потреби в коштах державного бюджету

тис. грн

Видатки за КПКВК 6591020	Загальна потреба за бюджетним запитом						Затверджено в паспорті відповідно до законів України про державний бюджет на 2015, 2016 і 2017 роки (з урахуванням змін)					
	2015 рік		2016 рік		2017 рік		2015 рік		2016 рік		2017 рік	
	усього	у т. ч. додаткова	усього	у т. ч. додаткова	усього	у т. ч. додаткова	зі змінами	відс. врах. потреби	зі змінами	відс. врах. потреби	зі змінами	відс. врах. потреби
Всього, у т. ч.:	23630,0	872,1	27265,5	7472,5	39788,9	15025,2	19361,0	–	19826,0	–	24763,7	–
загальний фонд, з них:	23560,2	872,1	26632,4	7472,5	38796,9	15025,2	19291,2	81,9	19192,9	72,1	23771,7	61,3
поточні	23560,2	872,1	26632,4	7472,5	30956,2	7184,5	19291,2	81,9	19192,9	72,1	23771,7	76,8
капітальні	–	–	–	–	7840,7	7840,7	–	–	–	–	–	–
Спецфонд, з них:	69,8	–	633,1	–	992,0	–	69,8	100,0	633,1	100,0	992,0	100,0
капітальні	5,6	–	85,4	–	68,8	–	5,6	–	85,4	–	68,8	–

Як свідчать дані таблиці 1, на 2015 і 2016 роки Академією потреба в капітальних видатках за загальним фондом не планувалася, а визначена нею потреба на 2017 рік Мінфіном не була врахована²¹. Незважаючи на наявність обґрунтованих розрахунків до бюджетних запитів за КПКВК 6591020 на 2015–2017 роки, затверджені НААН видатки за загальним фондом переважно забезпечували потребу в коштах на виплату заробітної плати з нарахуваннями і довічної плати за звання дійсного члена і члена-кореспондента (93,4 відсотка).

Довідково. Видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв становили 3,4 відс., оплату послуг (крім комунальних) – 1,7 відс., на придбання предметів, матеріалів (зокрема, канцтоварів, миючих засобів, витратних матеріалів і комплектуючих для комп'ютерної техніки та інші заходи, які забезпечують функціонування апарату президії НААН) – 1,1 відс., відрядження – 0,4 відсотка.

Затвердження НААН видатків на 2015, 2016 і 2017 роки з дефіцитом до потреби, у т. ч. на оплату праці на рівні близько 70 відс., призвело до необхідності обмеження розміру заробітної плати працівників апарату президії.

Довідково. За даними НААН, через недостатнє фінансування у 2016 році працівники апарату президії НААН вимушено йшли у відпустки без збереження заробітної плати, у 2016 і 2017 роках було обмежено розмір надбавок за наукові ступені і вчені звання та за виконання особливо важливої роботи. У 2015–2017 роках не планувалася

²⁰ Паспорт бюджетної програми за КПКВК 6591020 на 2015 рік затверджений спільним наказом НААН і Мінфіну від 17.02.2015 № 17/137, на 2016 рік – спільним наказом НААН і Мінфіну від 19.02.2016 № 26/153.

²¹ У 2017 році потреба за капітальними видатками планувалася за загальним фондом на суму 7840,7 тис. гривень.

фонд преміювання.

Слід зазначити, що повернена у 2016 році будівля президії НААН на вул. Суворова, 9, потребувала не тільки поточного ремонту, а й капітальних вкладень. Через відсутність капітальних видатків за загальним фондом оновлення і модернізацію основних фондів Академія переважно планувала за рахунок коштів спеціального фонду.

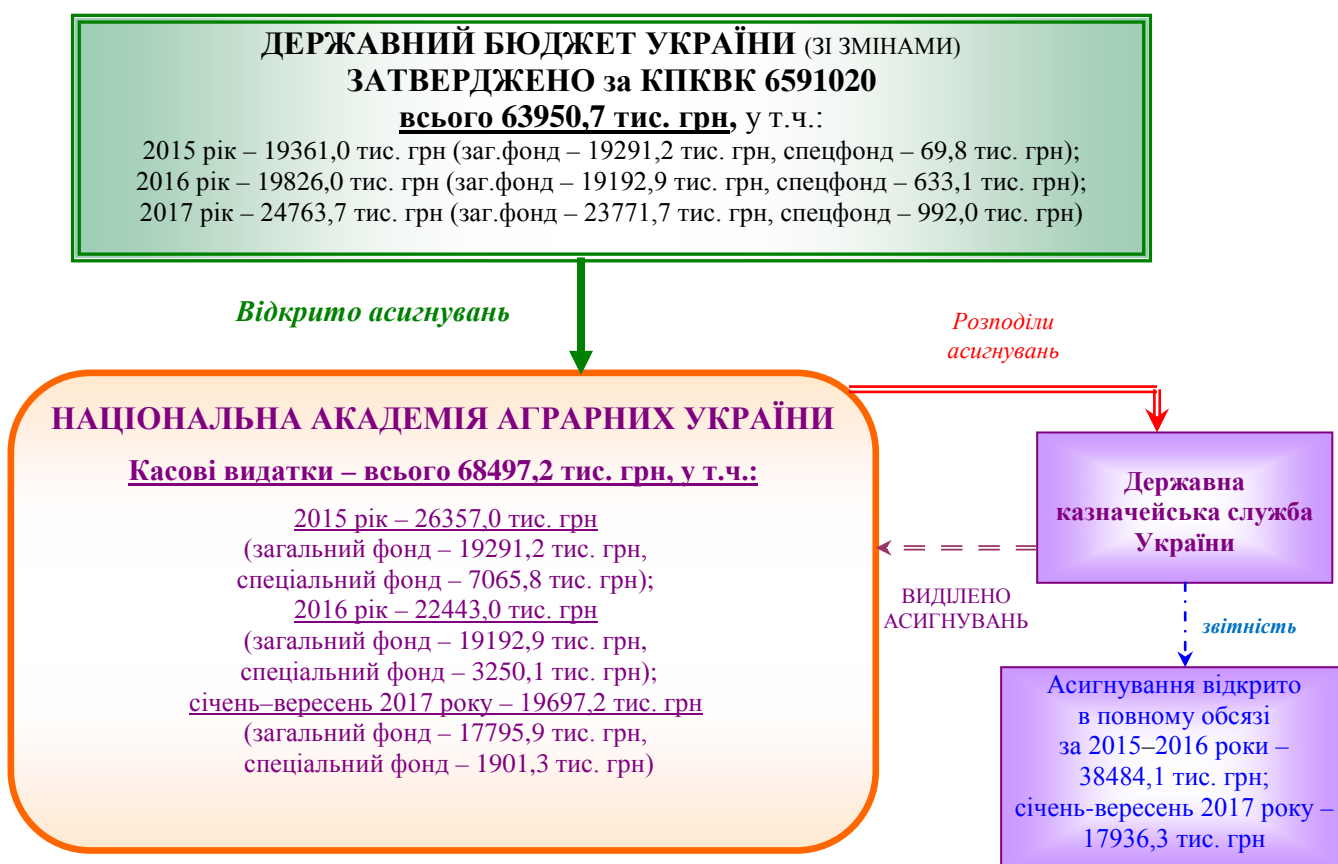
На 2015–2017 роки заплановано надходжень у сумі 1694,9 тис. грн, з урахуванням внесених змін – 13214,1 тис. гривень. Заплановано спрямувати на капітальні видатки відповідно 159,8 і 4543,3 тис. гривень.

При цьому через відсутність капітальних видатків за загальним фондом НААН з порушенням вимог Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, запланувала на 2015–2017 роки отримання благодійної допомоги в сумі 1101,5 тис. грн²² (матеріальні цінності, роботи і послуги).

Довідково. За поясненням Академії, благодійну допомогу НААН планувала з метою забезпечення збереження державної пам'ятки архітектури (будівлі на вул. Суворова, 9).

Видатки за бюджетною програмою за КПКВК 6591020 НААН здійснювалися за розподілами відкритих асигнувань, поданими до Державної казначейської служби, за наведеною нижче схемою.

Схема. Рух коштів державного бюджету, виділених у 2015–2017 роках на наукову і організаційну діяльність президії НААН

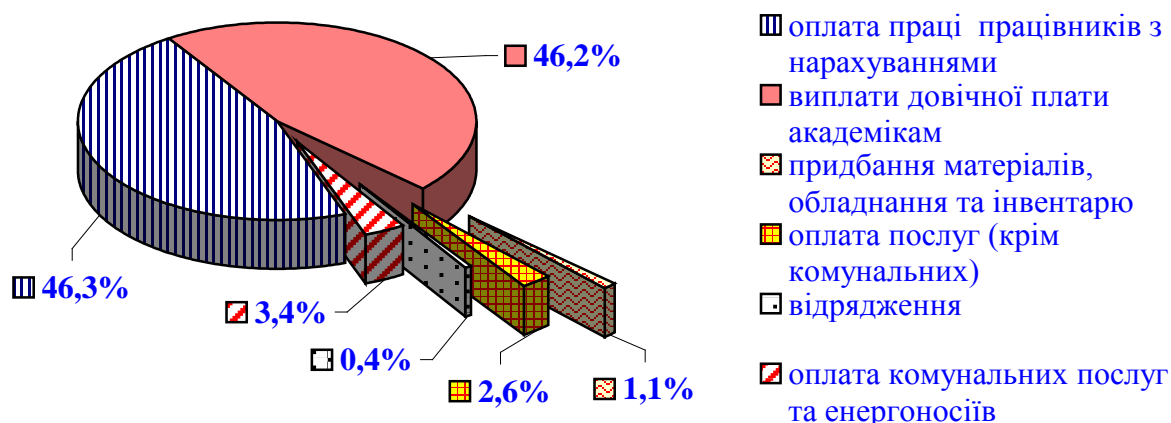

²² 2016 рік – 326,5 тис. грн, 2017 рік – 775,0 тис. гривень.

У 2015–2016 роках і січні-вересні 2017 року за загальним фондом НААН за бюджетною програмою 6591020 при плані 56420,4 тис. грн спрямовано асигнування в повному обсязі, касове виконання становило 56280,0 тис. грн (99,8 відс. від запланованого).

Дані щодо затверджених і проведених видатків НААН за загальним фондом наведено в додатку 2, а їх структуру (на прикладі 2016 року²³) відображає діаграма.

Діаграма. Структура проведених у 2016 році видатків за загальним фондом за КПКВК 6591020

Як свідчать дані діаграми, головні напрями використання видатків – виплата заробітної плати з нарахуваннями (46,3 відс.) і виплата довічної плати за звання дійсного члена і члена-кореспондента (46,2 відсотка). При цьому кошти на капітальні видатки Академії не виділялися.

Отже, за рахунок загального фонду бюджету забезпечуються лише поточні видатки Академії. Видатки на капітальні потреби не виділяються, що унеможлиблює оновлення основних фондів і запасів президії НААН.

До спеціального фонду НААН протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року надійшло 12592,5 тис. грн, касові видатки становили 12217,2 тис. гривень. План надходжень до спеціального фонду у 2015–2016 роках виконано на 98,6 відс., за 9 місяців 2017 року – на 81,0 відсотка.

Дані щодо видів надходжень і проведених НААН видатків за спеціальним фондом наведено в додатку 3.

Аудит засвідчив, що **основним джерелом наповнення спецфонду НААН є надходження благодійних внесків від її державних підприємств (дослідних господарств)**, питома вага яких становить 98,8 відс. від загальної суми надходжень.

Довідково. Зокрема, НААН отримано матеріальних цінностей у натуральній формі на 5794,9 тис. грн (46,0 відс.); згідно з актами приймання-передачі виконаних робіт, безплатно отримано робіт з поточного і капітального ремонту адміністративної будівлі апарату президії НААН на 3608,8 тис. грн (28,7 відс.) і 1592,8 тис. грн (12,6 відс.) відповідно, благодійних внесків у вигляді перерахованих коштів

²³ Структура видатків за загальним фондом є типовою для 2015 і 2017 року.

на реєстраційний рахунок президії НААН – 1277,7 тис. грн (10,2 відс.), послуг (освітлення адмінбудівлі апарату президії НААН, з обслуговування електронного документообігу, рекламні послуги для НААН для виставки) – на 164,2 тис. грн (1,3 відсотка).

Таким чином, незважаючи на зменшення обсягу видатків за КПКВК 6591020 у 2015–2017 роках у середньому на 23,1 відс., Академією отримано благодійної допомоги у сумі 12,4 млн грн (18,2 відс. видатків загального фонду), що фактично збалансувало її потребу в капітальних видатках. Це дало змогу Академії частково провести роботи з капітального і поточного ремонту будівлі своєї президії, що була в аварійному стані, та суттєво поновити основні засоби, а отже, забезпечити нормальне функціонування.

Аудитом встановлено, що чотирма державними підприємствами у 2015 році у порушення вимог підпункту 3.2 пункту 3 Порядку управління об'єктами майнового комплексу Національної академії аграрних наук України, затвердженого постановою президії НААН України від 22.01.2014 (протокол № 1), **передача на баланс президії НААН матеріальних цінностей на суму 68,3 тис. грн²⁴ здійснювалася без відповідного дозволу Академії.**

Також на баланс Академії безоплатно передавалися матеріальні цінності бюджетними установами, що перебувають у її віданні.

Загалом у 2015–2016 роках і протягом 9 місяців 2017 року з балансу організацій НААН (державні підприємства (дослідні господарства) і бюджетні установи) **як благодійна допомога на баланс президії НААН безоплатно передано майно**, проведено роботи та перераховано кошти на загальну суму 12516,2 тис. грн²⁵, з них **бюджетними установами – 77,8 тис. гривень**. Водночас придбання майна установою з його подальшою передачею іншій юридичній особі **відволікає фінансові та матеріальні ресурси від виконання покладених на неї функцій.**

Також аудитом встановлено факти передачі з балансу бюджетної установи на баланс Академії семи квартир²⁶.

Незважаючи на те, що передані квартири не є орендованими, у порушення Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі економіки (наказ Мінфіну від 29.12.2015 № 1219) Академія **обліковувала квартири на позабалансовому рахунку 01 “Орендовані необоротні активи”** (станом на 01.01.2016 – на суму 1267,7 тис. грн і станом на 01.01.2017 і 01.10.2017 – на суму 8064,6 тис. гривень).

²⁴ ДП “ДГ “Жеребківське” – 3,6 тис. грн (грамоти у кількості 500 шт.), ДП “ДГ “Відродження” – 30,5 тис. грн (світлодіодні модулі – 1 компл.), ДП “ДГ “Червона хвиля” – 19,5 тис. грн (меблі – 5 од.), ДП “ДГ “Богунівська Еліта” – 14,7 тис. грн (світлодіодні модулі – 13 комплектів).

²⁵ У 2015 році – 7189,3 тис. грн, у 2016 році – 3330,7 тис. грн, у січні-вересні 2017 року – 1996,2 тис. гривень.

²⁶ Згідно з постановами президії НААН від 21.008.2013 (протокол № 14) і від 27.01.2016 (протокол № 1), з балансу Інституту рибного господарства НААН на баланс президії НААН передано одну квартиру площею 79,3 м² і шість квартир загальною площею 466,3 м².

Довідково. За поясненням Академії, облік квартир на позабалансовому рахунку здійснено відповідно до роз'яснення Державного казначейства України від 04.08.2010 № 17-04/1951-14494.

Отже, за відсутності капітальних видатків за загальним фондом за бюджетною програмою 6591020 оновлення основних фондів президії НААН забезпечувалося переважно за рахунок благодійної допомоги від організацій, що належать до сфери управління Академії.

5. АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ АКАДЕМІЄЮ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ ПОВНОВАЖЕНЬ З УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ

Питання управління об'єктами державної власності в Академії врегульовані Порядком управління об'єктами майнового комплексу НААН і Порядком розгляду НААН земельних питань, затвердженими постановами президії від 22.01.2014 (протокол № 1) і від 26.02.2014 (протокол № 2) відповідно.

5.1. Стан обліку і розпорядження земельними ділянками

Постановою Президії Верховної Ради Української РСР від 29.07.1991 № 1370–ХІІ “Про статус Української академії аграрних наук” за Українською академією аграрних наук закріплено землю, всі основні фонди та інше державне майно, що знаходяться в розпорядженні її установ. Порядок володіння та використання їх визначається виключно президією Академії.

Згідно зі статтею 123 Земельного кодексу України²⁷, надання земельних ділянок державної або комунальної власності у користування здійснюється Верховною Радою АРК, Радою міністрів АРК, органами виконавчої влади або місцевого самоврядування. Аудит засвідчив, що в НААН відсутні відповідні рішення органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування щодо надання Академії та її організаціям у користування земельних ділянок. За даними звітів про діяльність Академії²⁸, **загальна площа земельних ділянок в системі НААН має тенденцію до зменшення:** з 730,2 тис. га, з яких понад 88 відс. становили сільськогосподарські угіддя (1996 рік), до 465,3 тис. га (2016 рік). Станом на 01.10.2017, за даними НААН, площа земельних ділянок, які перебувають у землекористуванні Академії та її установ, – 464,99 тис. га, з них 94,5 відс. – сільськогосподарські угіддя.

Необхідно зазначити, що до 2014 року земельні ділянки НААН за рішеннями попереднього Уряду передавалися в розпорядження комерційних підприємств²⁹. Так, лише згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.02.2012 № 113–р “Про погодження передачі в оренду цілісних майнових комплексів державних підприємств”, було **передано в оренду**

²⁷ Від 25.10.2001 № 2768–Ш.

²⁸ Звіт про діяльність УААН за 1996–2000 роки та 2000 рік; звіт про діяльність УААН за 2000–2005 роки і 2005 рік; звіт про діяльність НААН за 2014 рік; звіт про діяльність НААН за 2011–2015 роки і 2015 рік; звіт про діяльність НААН за 2016 рік.

²⁹ Доповідь про реформування аграрної науки на інноваційній основі на загальних зборах від 26.11.2015.

цілісні майнові комплекси 26 державних підприємств НААН із загальною площею **111,9 тис. га землі**. Проте вже у 2014 році з ініціативи нового керівництва президії НААН це розпорядження Урядом скасовано³⁰. В результаті **вищезазначені цілісні майнові комплекси 26 дослідних господарств НААН загальною площею землекористування 111,9 тис. га землі повернено Академії**.

З метою забезпечення майнових прав держави Академією також ведеться відповідна претензійно-позовна робота (у т. ч. щодо земельних ділянок).

За даними Академії, у звіті про її діяльність за 2016 рік інформація про площі земельних ділянок, які перебувають у постійному користуванні НААН та її організацій, наведена згідно з даними статистичної звітності форми № 6–зем, затвердженої наказом Держкомстату України від 05.11.1998 № 377 (далі – наказ 377). Аудитом встановлено, що форма № 6–зем за 2015 рік подана до Академії не усіма організаціями НААН. При цьому після втрати чинності наказом 377 (згідно з наказом Держстату від 19.08.2015 № 190) у **повному обсязі документальні підтвердження щодо земельних ділянок у системі НААН загальною площею 464,99 тис. га за 2016 і 2017 роки відсутні**.

Довідково. Останній раз статистичні форми звітності “Звіти про наявність земель та розподіл їх за власниками землі, землекористувачами, угіддями та видами економічної діяльності” за формою № 6-зем подавалися до Держстату за 2015 рік. Звіти за встановленою Академією формою № 50-сг “Основні економічні показники роботи сільськогосподарського підприємства” подаються до НААН лише державними підприємствами (дослідними господарствами) НААН. При цьому форма № 50-сг науковими установами мережі НААН до Держстату не подається.

НААН поінформовано Рахункову палату про оформлення правовстановлюючих документів (станом на 01.10.2017) на понад 92 відс. земель.

Проте надані до аудиту НААН документи не оформлені належним чином на підвідомчі організації, відповідно до її мережі станом на грудень 2017 року, і потребують переоформлення.

Довідково. Відповідно до статті 141 Земельного кодексу України, припинення діяльності державних підприємств, установ та організацій є підставою для припинення права користування земельними ділянками.

Також до аудиту НААН надала інформацію про внесення до Державного земельного кадастру земельних ділянок площею 206,56 тис. га (34,5 відсотка). Однак ці дані мають розбіжності з даними Державного земельного кадастру. Зокрема, згідно з даними Державного земельного кадастру, із вказаних Академією площ земельних ділянок (206,56 тис. га) **документально не підтверджено державну форму власності земельних ділянок загальною площею понад 46,41 тис. га (22,5 відс.)**, зокрема, щодо 24,4 тис. га землі **інформація відсутня**; за 248 кадастровими номерами земельних ділянок загальною площею **11,98 тис. га форму власності не визначено**; **152 земельні ділянки загальною площею 5,3 тис. га належать до**

³⁰ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.06.2014 № 583-р “Про скасування розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.02.2012 № 113”.

приватної форми власності, за 98 кадастровими номерами (2,13 тис. га) – комунальна форма власності.

Аудитом встановлено, що НААН неодноразово зверталася до правоохоронних органів щодо незаконного вилучення земель підприємств. Крім того, НААН зверталася до Держгеокадастру з питання недостовірного відображення в кадастровій карті земель державної форми власності.

З метою прискорення оформлення правовстановлюючих документів на землю НААН наказами від 15.02.2017 № 43 і від 17.07.2017 № 118 зобов'язувала керівників наукових установ та державних підприємств до 01.11.2017 завершити виготовлення правовстановлюючих документів на землю та внесення відомостей до Державного земельного кадастру, а також здійснити державну реєстрацію речових прав на земельні ділянки.

За даними НААН, станом на 01.10.2017 до Єдиного реєстру об'єктів державної власності (далі – Реєстр) внесено інформацію про земельні ділянки загальною площею 186,4 тис. га (40,1 відсотка).

При цьому аудит засвідчив, що окремими організаціями НААН подавалися недостовірні дані до Академії за формою № 2 б (д) “Відомості про державне майно” у частині обліку земельних ділянок. Зокрема, більшістю перевірених підприємств земельні ділянки не відображені у формі 2 б (д).

Довідково. Наприклад, Подільською ДСС не відображено інформації про земельні ділянки загальною площею 29,6 га; ДП “ДГ Подільської ДСС” – 573,3 га; Донецькою дослідною станцією – 510,72 га; ДП “ДГ “Забойщик” – 4743,06 га; Інститутом землеробства – 618,1486 га; ДП “ДГ “Степне” – 3531,6 гектара.

Отже, через подання організаціями НААН недостовірних даних до Академії у **Реєстрі дані щодо її земельних ділянок є неповними.**

За даними НААН, станом на 01.10.2017 із 220 організацій НААН відобразили в бухгалтерському обліку земельні ділянки або право користування земельними ділянками загальною площею 313,9 тис. га лише 142 організації. **Земельні ділянки загальною площею 151,1 тис. га в бухгалтерському обліку 78 організаціями НААН не відображено.**

Відсутність в Академії та Фонді державного майна України достовірної інформації створює ризики втрати земель.

Зокрема, аудитом встановлено, що протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року мали місце випадки прийняття Академією рішень щодо реорганізації своїх підприємств шляхом приєднання їх до інших установ НААН, перепідпорядкування та припинення окремих з них як юридичних осіб. Водночас, відповідно до статті 141 Земельного кодексу України, припинення діяльності державних підприємств, установ та організацій є підставою для припинення права користування земельними ділянками.

Слід зазначити, що, відповідно до статутів державних підприємств (дослідних господарств) НААН, головними напрямками їх діяльності є, зокрема, проведення наукових дослідів, виробнича перевірка і впровадження науково-технічних розробок. Економічне підґрунтя їх діяльності – державна власність, зокрема землі. **Відсутність у підприємств земельних ділянок**

фактично унеможлиблює у подальшому їх ефективну діяльність.

Так, аудитом встановлено, що рішення про зміну підпорядкування ДП “ДГ “Івківці” Академією приймалося тричі³¹. Відповідно, передавалося і державне майно, закріплене за цим підприємством. Проте, якщо при передачі у 2015 році (згідно з актом приймання-передачі) було передано 5297,9 га земельної ділянки, то у 2017 році – 5116,79 га, або на 181,11 га менше. При цьому на вилучення із землекористування 128,13 га є дозвіл НААН, а інформація про 52,98 га в Академії відсутня, оскільки рішення про вилучення земель приймалося попереднім керівництвом НААН.

Протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року президією НААН **ухвалювалися рішення про надання згоди/дозволів на вилучення земель із землекористування організацій НААН, а також про припинення права постійного користування земельними ділянками, зокрема шляхом добровільної відмови, загальною площею 1,2 тис. га.**

Довідково. Прийнято рішення про вилучення земель або припинення права користування земельними ділянками для суспільних потреб³² загальною площею 20,64 га; у зв'язку з набуттям іншими особами права власності на жилі будинки, будівлі або споруди, які розташовані на земельних ділянках відповідно до вимог статті 120 Земельного кодексу України, – 19,44 га; для надання земельних ділянок для ведення особистого селянського господарства, садівництва, будівництва індивідуальних житлових будинків – 1143,29 га (із них для надання учасникам антитерористичної операції – 920,30 га; співробітникам організацій НААН, жителям місцевих громад – 219,94 га).

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 898-р³³ НААН ухвалювалися рішення про виділення земельних ділянок учасникам антитерористичної операції та членам сімей загиблих учасників антитерористичної операції. Проте **в НААН відсутні документальні підтвердження** щодо виконання Академією (спільно з Мінагрополітики) цього розпорядження **у частині подання до Держгеокадастру інформації про землі**, які можуть бути відведені для цієї мети. Крім того, аудит засвідчив, що НААН надавала згоду на передачу земельних ділянок лише на підставі листів-клопотань підпорядкованих установ – землекористувачів і листів місцевих органів влади, які не мають сили рішень. Водночас, згідно із Земельним кодексом України, вилучення земельних ділянок повинно здійснюватися за згодою землекористувачів на

³¹ Зокрема, постановою президії від 27.05.2015 (протокол № 6) з підпорядкування Інституту сільського господарства Північного Сходу підприємство передано Інституту захисту рослин; постановою від 20.04.2016 (протокол № 7) воно перепідпорядковано безпосередньо НААН; постановою від 22.02.2017 (протокол № 7) – Миронівському інституту пшениці.

³² Для обслуговування об'єктів соціальної інфраструктури, розміщення кладовищ, реконструкції очисних споруд, будівництва водогонів тощо.

³³ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 898-р “Питання забезпечення учасників антитерористичної операції та сімей загиблих учасників антитерористичної операції земельними ділянками”.

підставі рішень, зокрема, місцевих державних адміністрацій, сільських, селищних, міських рад відповідно до їх повноважень.

Довідково. Наприклад, із землекористування ДП “Олександрія” у 2015 і 2016 роках на підставі рішень Академії³⁴ вилучено загалом 261,0 га, що становить 92,2 відс. його земель. Проте інформацією про фактичну передачу цих земель учасникам антитерористичної операції та членам сімей загиблих учасників антитерористичної операції НААН не володіє.

Аудитом встановлено, що в Академії відсутня повна інформація про укладені її організаціями інвестиційні договори на будівництво житлових будинків/житлових комплексів на території їх землекористування. Як правило, предметом таких договорів є будівництво об’єкта на земельній ділянці, що належить НААН або її установі.

Так, аудитом встановлено, що Інститутом агроєкономіки планувалося будівництво на земельній ділянці площею 2,8 га за адресою: м. Київ, вул. Героїв Оборони, 8 (постанови президії від 21.10.2017, протокол № 12, і від 25.08.2016, протокол № 13). Академія погодила угоду на будівництво житлового комплексу (виконавець – ТОВ “МАКСИМУМ-БУД”) і постановою президії визначила, що вартість частки майна Інституту агроєкономіки в загальній площі забудованих будинків становитиме не менше ринкової вартості земельної ділянки, відведеної під забудову.

Також Інститутом водних проблем і меліорації (постанова президії від 20.07.2016, протокол № 12) укладено інвестиційний договір на будівництво на земельних ділянках площею 1,25 га (м. Київ, вул. Васильківська, 37). У 2017 році президією НААН ухвалено рішення про проведення конкурсу на залучення інвестора для будівництв житлового будинку на земельній ділянці Інституту біоенергетичних культур і ЦБ за адресою: м. Київ, вул. Клінічна, 25 (постанова від 15.03.2017, протокол № 5).

Проте інформація про стан реалізації організаціями НААН вказаних вище рішень в Академії відсутня, оскільки їх виконання ще не завершено.

5.2. Стан обліку об’єктів державної власності

Облік об’єктів державної власності, які належать до сфери управління НААН, здійснюється за допомогою Єдиного реєстру об’єктів державної власності³⁵. Своїми листами НААН³⁶ рекомендувала організаціям, які належать до її відання, встановити автоматизовану систему “Юридичні особи”. За даними НААН, цю систему встановлено тільки в наукових установах. При цьому на державних підприємствах така система відсутня. Як наслідок, внесення даних до Реєстру здійснюється управлінням

³⁴ Згоду на вилучення 137,7 і 123,3 га земель надано постановами президії від 26.04.2017 (протокол № 8) та від 26.08.2015 (протокол № 9) відповідно.

³⁵ Реєстр є автоматизованою системою збирання, обліку, накопичення, оброблення, захисту та надання інформації про нерухоме майно.

³⁶ Листи НААН від 06.04.2016 № 10.2-20/193 і від 22.09.2017 № 10.2-20/540 щодо автоматизованого обліку об’єктів нерухомого майна за допомогою автоматизованої системи “Юридичні особи”.

наукового забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку експериментальної бази НААН в ручному режимі, що створює ризики помилок.

Зведені дані щодо кількості і вартості майна НААН (за звітною формою № 2 у (д) “Інформація щодо державного майна”) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Зведені дані щодо кількості і вартості майна НААН

тис. грн

Період	Кількість організацій	Нерухоме майно усього, в тому числі:											
		Кількість	Первісна вартість	Будівлі		Інженерні споруди		Земельні ділянки		Незавершене будівництво		Інше нерухоме майно	
				к-ть	перв. варт.	к-ть	перв. варт.	к-ть	перв. варт.	к-ть	перв. варт.	к-ть	перв. варт.
01.01.15	265	16962	3732925,0	13481	2229191,0	3052	341362,0	403	1150907,0	21	11302,0	10	163,0
01.01.16	265	16892	3693818,0	13432	2229873,0	3069	332986,0	365	1119492,0	21	11302,0	10	163,0
01.01.17	260	17128	3675291,0	13564	2283333,0	3128	331810,0	402	1046787,0	24	13107,0	10	253,0
01.07.17	257	17160	3591932,0	13566	2305378,0	3180	318061,0	378	954997,0	26	13245,0	10	253,0

Як свідчать дані таблиці 2, за два з половиною роки кількість балансоутримувачів нерухомого майна НААН зменшилася на 8 од., а кількість майна, навпаки, зросла на 198 од. При цьому первісна вартість майна зменшилася на 141,0 млн гривень.

Підставою для формування Реєстру є дані форми № 2 б (д) “Відомості про державне майно” (далі – форма № 2 б (д), які повинні формуватися на підставі щорічних інвентаризацій організацій і установ НААН.

Незважаючи на те, що НААН щороку зобов’язує свої установи і організації³⁷ проводити інвентаризацію майна, станом на 31.12.2015, 31.12.2016 і 31.12.2017 **установами і організаціями не забезпечено проведення інвентаризації державного нерухомого майна.** Як наслідок, не забезпечено повноти і достовірності внесених до Реєстру даних.

Так, проведений в 11 організаціях НААН аудит показав, що окремими з них **наявне майно взагалі не було внесено до форми № 2 б (д) отже, не відображено у Реєстрі.**

Зокрема, до форми № 2 б (д) не внесено такі дані: ДП “ДГ “Забойщик” – 14 земельних ділянок площею 4743,06 га вартістю 54611 тис. грн; Донецькою дослідною станцією – 3 земельні ділянки площею 510,72 га вартістю 25204,4 тис. грн, 1 споруду площею 49 м² вартістю 16,4 тис. грн, інженерну споруду вартістю 85,0 тис. грн; Устимівською ДСР – 8 будівель і споруд вартістю 96,6 тис. грн; Інститутом землеробства – 3 земельні ділянки площею 114,169 га (вартість не визначена), 2 земельні ділянки площею 503,9796 га вартістю 2458,6 тис. грн і 5 од. споруд вартістю 10,9 тис. грн; Подільською ДСС – земельну ділянку площею 29,6 га; ДП “ДГ Подільської ДСС” – 3 автодороги протяжністю 4,2 км вартістю 674,9 тис. грн, незавершене будівництво вартістю 1613,0 тис. грн, 8 земельних ділянок площею 573,3 га

³⁷ Листи НААН від 23.11.2015 № 12.1-3/242, від 11.11.2016 № 12.1-3/178, від 03.11.2017 № 12.1-3/126.

вартістю 7767,25 тис. гривень. Організаціями, що входять до мережі Інституту рибного господарства, взагалі не подавалися дані за формою № 2 б (д).

Окремими установами при внесенні даних про державне майно до форми № 2 б (д) **недостовірно відображалася його кількість, вартість і площа.**

Наприклад, Інститутом агроєкономіки занижено кількість будівель на 5 од. і їхню вартість на 145,1 тис. грн та площу адміністративної будівлі на 2885,8 м²; ДП “ДГ “Бохоницьке” занижено загальну площу будівлі на 74 м² і не відображено її вартості у сумі 106,6 тис. гривень.

Деякі установи НААН при внесенні даних до форми № 2 б (д) не дотримувалися вимог Класифікатора державного майна, затвердженого наказом Фонду державного майна України від 15.03.2006 № 461. Як наслідок, **у формі № 2 б (д) відображені дані про майно, яке не віднесено до нерухомого.**

Довідково. Наприклад, ДП “Олександрія” включено лісосмуги і декоративні насадження загальною вартістю 16,6 тис. грн, які не належать до нерухомого майна. Також окремими організаціями НААН до нерухомого майна віднесені зелені насадження, обладнання та устаткування, інше майно.

Отже, через відсутність належного контролю з боку НААН за діяльністю своїх організацій, якими річні інвентаризації проводяться формально, подана до ФДМУ узагальнена інформація про наявне в НААН державне майно є неповною.

Аудитом встановлено, що станом на 01.10.2017 на балансі 30 наукових установ і 78 госпрозрахункових підприємств обліковуються незавершені капітальні інвестиції на загальну суму 42801,4 і 79435,0 тис. гривень.

Довідково. Незавершені капітальні інвестиції включають, зокрема, незавершене капітальне будівництво³⁸ – 39790,3 і 53875,0 тис. грн, інші об’єкти капітальних інвестицій (не введені в експлуатацію основні засоби) – 3011,1 і 25560,0 тис. гривень.

Здійснення видатків на будівництво (реконструкцію) 125 об’єктів було припинено, незважаючи на те, що ступінь готовності окремих з них становила до 96 відсотків.

Довідково. Наприклад, обліковуються такі незавершені капітальні інвестиції: в Інституті олійних культур – на 6123,8 тис. грн (початок будівництва – 1984 рік, готовність об’єкта – 80 відс); у Мелітопольській ДС – на 1635,0 тис. грн (початок будівництва – 2008 рік, готовність – 96,0 відс.); у Черкаській ДСГДС – на 1426,0 тис. грн (початок будівництва – 1990 рік, готовність – 85,0 відс.) та інші.

При цьому НААН не володіє інформацією про стан незавершеного капітального будівництва вартістю 1470,0 тис. грн на двох підприємствах, щодо яких введено процедуру ліквідації (ДП “ДГ “Новоселівське” і ДП “ДГ “Центральне”).

Довідково. Згідно із Законом України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, з дня призначення ліквідатора до нього переходять функції управління та розпорядження майном банкрута; повноваження керівника (органів управління) банкрута. Враховуючи, що ДП “ДГ “Новоселівське” і

³⁸ У 30 наукових установах, у тому числі на території АР Крим: Національний інститут “Магарач” – 1589,2 тис. грн, НВО “Селта” – 569,5 тис. гривень.

ДП “ДГ “Центральне” визнані банкрутами і щодо них відкрито ліквідаційні процедури, до НААН не подавалася інформація про стан незавершеного капітального будівництва.

Зважаючи на терміни початку будівництва і його призупинення, на сьогодні є **високі ризики незавершення будівельних робіт.**

Аудитом встановлено, що за наявності 125 об'єктів незавершеного будівництва НААН у 2015–2017 роках погодила проведення витрат п'ятьом підприємствам, якими розпочато нові проекти вартістю 2704,0 тис. грн, що свідчить про **неекономне використання коштів.**

Довідково. За даними НААН, п'ятьма державними підприємствами розпочато нові проекти з метою створення на їх базі інноваційних бізнес-проектів.

Аналіз даних щодо державного майна НААН (витяг з Реєстру) показав, що у **225 організаціях НААН (87,5 відс.) обліковується 5628 од. (32,8 відс.) нерухомого майна з нульовою залишковою вартістю.** Фактично керівництво цих організацій **не скористалося правом³⁹ визначення справедливої вартості майна**, за якою його можна продати або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату відповідно до пункту 4 Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 “Основні засоби”⁴⁰.

Довідково. Наприклад, з нульовою залишковою вартістю обліковується в Інституті зернових культур лабораторний корпус площею 3323,0 м²; у Запорізькому НДЦ – будівля Інституту механізації тваринництва площею 3773,3 м², на ДП “ДГ ім. Суворова” – 41 ділянка виноградників загальною площею 358,9 га; ДП “ДГ “Степне” – ставки площею 2,4 га тощо.

Отже, **НААН не володіє об'єктивною інформацією про справедливу вартість усього її майнового комплексу.**

Частиною другою статті 3 Закону України від 01.07.2004 № 1952–IV “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” (далі – Закон 1952) передбачено, зокрема, державну реєстрацію прав у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. При цьому речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли до 01.01.2013, визнаються дійсними за наявності однієї з таких умов: реєстрація цих прав була проведена відповідно до законодавства, що діяло на момент їх виникнення; на момент виникнення прав діяло законодавство, що не передбачало їх обов'язкової реєстрації.

НААН наказом від 10.03.2011 № 66 зобов'язала керівників структурних підрозділів, наукових установ, підприємств і організацій до 01.07.2011 здійснити державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно. Проте **цей наказ у встановлений термін не виконано.**

Станом на 01.09.2017 державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно проведено щодо **1940 будівель і споруд, або 17,1 відс.,** у стадії реєстрації – 34 об'єкти. Також НААН забезпечила оформлення 3778 технічних паспортів на будівлі і споруди (33,4 відсотка).

³⁹ Згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 “Основні засоби”, затвердженим наказом Мінфіну від 12.10.2010 № 1202.

⁴⁰ Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202.

При цьому з 214 балансоутримувачів (без президії НААН) 103 організації НААН не зареєстрували жодної з 5439 будівель і споруд, а 57 організацій не зробили навіть першого кроку в цьому напрямі: не оформили технічного паспорта на 2938 таких об'єктів.

Довідково. За даними НААН, внаслідок зміни назви і підпорядкованості окремих суб'єктів господарювання проводиться робота з виготовлення технічної документації на будівлі, споруди та державної реєстрації речових прав на нерухоме майно. Головна причина затримки виготовлення технічної документації на будівлі, споруди та проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно – значна вартість виготовлення таких документів за відсутності відповідного бюджетного фінансування.

Проведені в 11 організаціях НААН аудити засвідчили, що **НААН не володіє повною інформацією про стан реєстрації речових прав**, оскільки подані нею до аудиту дані мають розбіжності з даними її організацій.

Наприклад, ДП “ДГ “Забойщик” не оформило технічних документів і не зареєструвало відповідних речових прав на 38 об'єктів. Водночас, за даними Академії, не оформлено таких прав на 34 об'єкти. ДП “ДГ “Степне” обліковує 89 будівель і споруд, на 33 з яких оформлено технічні паспорти (відповідно на 17 і 73 об'єкти менше, ніж за даними президії НААН). ДП “ДГ “Бохоницьке” оформлено технічні паспорти на 38 об'єктів (на 3 менше, ніж надано президією НААН). Інститутом землеробства обліковується 64 будівлі і споруда, з яких 61 не пройшла реєстрації речових прав (відповідно на 13 і 20 об'єктів більше, ніж за даними НААН).

Проведеними аудитами в організаціях НААН **встановлено факти порушення вимог Податкового кодексу України, чинного законодавства щодо бухгалтерського обліку основних засобів і запасів, при проведенні річних інвентаризацій тощо.**

Зокрема, деякими організаціями занижено або завищено вартість земельних ділянок; завищено вартість нематеріальних активів; не оцінено насіння сільськогосподарських та декоративних культур; неякісно проведено інвентаризацію будівель і земельних ділянок; занижено доходи у фінансовій звітності; неправильно визначено базу оподаткування для сплати єдиного податку; використовується план рахунків бухгалтерського обліку, який втратив чинність.

Отже, **НААН, розпочавши у 2016 році здійснення заходів щодо запровадження належного обліку та ефективного використання об'єктів державної власності, не забезпечила належного контролю за їх виконанням підвідомчими організаціями.** Як наслідок, **правовстановлюючі документи оформлено лише на 17,1 відс. будівель і споруд, що є в користуванні Академії.** Мають місце випадки подання установами і організаціями недостовірних даних у формі № 2 б (д) “Відомості про державне майно” та основних засобів з нульовою вартістю. **Об'єктивна і достовірна інформація в Академії і ФДМУ про об'єкти державної власності відсутня.** Також не організовано проведення річних інвентаризацій держмайна й обліку юридичних осіб для формування Єдиного реєстру об'єктів державної власності.

5.3. Стан розпорядження об'єктами державної власності

За даними управління наукового забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку експериментальної бази, станом на 01.10.2017 загальна площа орендованих приміщень та майданчиків становила 152628,0 і 36145,2 м² відповідно. Зведені дані щодо оренди нерухомого майна наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Дані про оренду нерухомого майна організаціями НААН у 2015, 2016 і січні-вересні 2017 років

тис. грн

№ з/п	Період, роки	Загальна площа нерухомого майна, м ²	Площа нерухомого майна, переданого в оренду, м ²		Орендна плата, тис. грн		Відшкодування комунальних платежів, тис. грн		Відшкодування земельного податку	
			будівлі, приміщення	земельної ділянки (майданчика)	нараховано	отримано	нараховано	отримано	нараховано	отримано
1	2015	595710,65	142762,41	18106,55	32685,6	30225,8	10544,3	10191,2	2786,7	2753,9
2	2016	613292,42	158053,30	33834,25	38152,6	38710,2	13837,3	13523,7	4148,2	4146,2
3	01.01.–30.09.2017	573943,89	152628,04	36145,24	81892,2	81088,4	20318,0	20188,8	8564,4	8554,2
	Всього	–	–	–	152730,4	150024,4	44699,6	43903,7	15499,3	15454,3

Аудит засвідчив, що при передачі в оренду майна організаціями НААН конкурс на право оренди не проводився⁴¹.

Під час аудиту встановлено низку порушень, недоліків і прорахунків при передачі державного майна в користування орендарям.

Окремі **договори оренди** підвідомчими установами НААН у **порушення вимог статті 4 Закону 3065 і пункту 30 частини першої статті 6 Закону 185 укладені без дозволу НААН**, зокрема на ДП “ДГ Подільської ДСС” – щодо приміщень площею 59,3 м². Також Інститут землеробства передав майно в користування громадській приймальні народного депутата в приміщенні площею 20,2 м² і стоянку автотранспорту для ПП “Алекс-Транс Плюс” на майданчику площею 2000,0 м² **без укладання договорів оренди**.

Так само за відсутності будь-яких рішень НААН на площах Інституту агроелектроніки (3175,4 м²) без договору оренди розміщено Національну наукову сільськогосподарську бібліотеку. При цьому інститут спрямував 880,2 тис. грн для оплати комунальних послуг, які через відсутність договорів на відшкодування комунальних послуг і експлуатаційних витрат бібліотека не відшкодувала Інституту.

Крім того, встановлено окремі факти невідповідності фактичних орендованих площ даним, вказаним у договорах, що **призводить до втрати доходів від оренди**.

Зокрема, проведений огляд майна засвідчив, що в Інституті агроелектроніки ТОВ “АСТЕКС ГРУП” розміщено на площі, що на 28,2 м²

⁴¹ У разі якщо подано лише одну заяву, конкурс на право оренди не проводиться і договір оренди укладається із заявником.

більша, ніж вказано в договорі, площа ТОВ “Геополіс Україна” і ПФ “АНЖІО” більша на 45,9 м² і 200,0 м² відповідно. До того ж не забезпечено повноцінного відшкодування понесених орендодавцями витрат⁴², зокрема в Інституті агроелектроніки – щодо одного орендаря, ДП “ДГ “Степне” – щодо 5 орендарів. Інститут агроелектроніки також безпідставно уклав додаткові угоди (змінено незалежну оцінку нерухомого майна) з ПФ “АНЖІО” щодо зміни вартості оцінки свого майна та, відповідно, зниження орендної плати.

Отже, у результаті неефективного розпорядження державним майном лише перевіреними під час аудиту організаціями НААН недоотримано 200,2 тис. грн⁴³ орендної плати. У 40 випадках не дотримано умов договорів⁴⁴ у частині обов’язкового страхування державного майна.

Аудит засвідчив, що частина майнового комплексу НААН через зношеність, несправний технічний стан, недоцільність ремонту не використовується у господарській та науковій діяльності. Наприклад, на ДП “ДГ “Бохоницьке” не використовуються 27 будівель і споруд (понад 65 відс.); Устимівській ДСР – житловий будинок та гуртожиток загальною вартістю 368,4 тис. грн, адміністративна будівля і котельня; на ДП “ДГ “Забойщик” – 2 комбайни, легковий і вантажний автомобілі, а також 3 об’єкти нерухомого майна залишковою вартістю 366,8 тис. грн; на ДП “ДГ Львівської ДС” – житловий будинок № 15, будівлі складів, пилорами і конюшень.

Крім того, через неефективне управлінське рішення отримані у 2017 році Подільською ДСС кошти⁴⁵ за реалізовану будівлю складу на момент аудиту (майже 9 місяців) не використано на придбання сільгосптехніки (процедура закупівлі не розпочато).

Довідково. За даними НААН, зважаючи на потребу в придбанні трактора МТЗ-82, вартість якого більша, ніж надійшло коштів від реалізації будівлі, було прийняте рішення розпочати тендер у 2018 році.

За інформацією Академії, з метою більш ефективного використання об’єктів державної власності організаціями НААН уклалися договори про спільну діяльність. Зокрема, протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року були чинними 11 договорів про спільну діяльність⁴⁶.

Аудитом встановлено, що внеском організацій НААН у спільну діяльність переважно було право користування земельними ділянками (11 договорів); будівлями, спорудами та виробничими площами (7 договорів); машинно-тракторним парком, агрегатами, інвентарем та іншими засобами с/г

⁴² Усього орендарями не відшкодовано вартості комунальних послуг у сумі 58,3 тис. гривень.

⁴³ Крім того, не перераховано до державного бюджету 0,8 тис. гривень.

⁴⁴ Не застраховано в Інституті агроелектроніки – 34 орендарями, президії НААН – 5 орендарями, Інституті захисту рослин – 1 орендарем.

⁴⁵ Кошти 21.02.2017 зараховані на спеціальний рахунок в органах Державної казначейської служби № 35223275016820 у сумі 446,0 тис. гривень.

⁴⁶ Договори укладено організаціями НААН протягом липня 2005–травня 2008 років, з них термін дії 6 договорів завершився у 2016 році, а 5 договорів чинні до 2020–2038 років.

виробництва (7 договорів); і науково-методичне та консультативне забезпечення проведення спільних робіт (8 договорів).

Внеском іншої сторони цих договорів, як правило, були гроші, пальне, мастила, насінневий матеріал, а також професійні знання, навички та вміння, ділова репутація та ділові зв'язки тощо.

При цьому обсяг коштів, кількість і вартість матеріальних цінностей, строки таких внесків у договорах не визначено, а обсяг і вартість професійних знань, навичок і вмінь, ділової репутації та ділових зв'язків не оцінено.

Довідково. Наприклад, НААН погодила ДП “ДГ “Піонер” укладання договору з ТОВ “Продуксім, ЛТД” з визначеною вартістю внеску за виконані роботи та послуги спеціалістів на суму 690,3 тис. гривень. При цьому до вартості внеску ДП “ДГ “Піонер” не включено права користування земельною ділянкою площею 5428 га протягом понад 11 років. У результаті частка ДП “ДГ “Піонер” у спільній діяльності визначена як 12 відсотків. Розподіл прибутку становить 25 відс. на 75 відс. на користь ТОВ “Продуксім, ЛТД”.

Частка сторін у спільній діяльності визначена в кожному договорі різна. Окремі договори НААН погодила за відсутності чіткого визначення переліку та обсягів внесків сторін⁴⁷. При цьому план спільної діяльності щодо етапності проведення внесків і необхідних витрат сторін на кожний рік не розроблявся, очікуваний фінансовий результат не визначався.

Погоджуючи внески майном організацій НААН при укладанні договорів про спільну діяльність, протягом 2015–2016 років і I кварталу 2017 року Академія подавала Мінекономрозвитку неповну інформацію щодо виконання договорів про спільну діяльність, укладених підприємствами НААН із суб'єктами господарювання.

Зокрема, НААН в інформації Мінекономрозвитку вказано частку внеску сторін договорів про спільну діяльність, яка не відповідає даним цих договорів. Крім того, подана до Мінекономрозвитку у 2015 і 2016 роках інформація не містить даних щодо договору про спільну діяльність від 29.02.2008 б/н, укладеного між ДП “ДГ “Елітне” Інституту рослинництва та сільськогосподарським ТОВ “Івашківський інкубатор”.

Довідково. Наприклад, за договором між ДП “ДГ “Піонер” і ТОВ “Продуксім, ЛТД” внески становлять 690,3 і 5063,5 тис. грн, а в інформації – 1903,0 і 5063,0 тис. грн відповідно, розбіжність за ДП “ДГ “Піонер” – 1212,7 тис. гривень.

До того ж інформація, подана Мінекономрозвитку, не містить деталізованих даних щодо способу використання майна. Зокрема, НААН вказала, що майно не використовується або використовується на умовах надання платних послуг. Проте фактично за умовами договорів у кожному випадку використовується право користування земельними ділянками.

Довідково. Відповідно до частини першої статті 139 Господарського кодексу України, “майном у цьому Кодексі визнається сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне значення, виробляються чи

⁴⁷ До договорів про спільну діяльність додаються протоколи до договору, загальна програма робіт або програма робіт на перший рік спільної діяльності, за винятком договору між ДП “ДГ “Кутузівка” Інституту тваринництва УААН і СТОВ “Івашківський інкубатор”, до якого додається програма робіт у фізичних і грошових обсягах робіт на кожний рік.

використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів”.

Отже, **НААН не володіє повною інформацією про стан виконання договорів про спільну діяльність у частині зроблених внесків, понесених витрат сторін і отриманих результатів.**

6. ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА УЧАСТЬ У СТВОРЕННІ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

За даними НААН, станом на 01.10.2017 у її віданні перебувало 187 суб'єктів господарювання, у тому числі 7 дослідних господарств.

Довідково. За даними звіту НААН за 2015–2016 роки, Академії безпосередньо підпорядковано 147 і 150 відповідно державних підприємств (дослідних господарств).

Відповідно до вимог пункту 4 частини першої статті 6 Закону 185, на НААН, зокрема, покладено повноваження стосовно призначення на посаду та звільнення з посади керівників державних унітарних підприємств, у яких не утворено наглядову раду, укладення і розірвання з керівниками контрактів та здійснення контролю за дотриманням їх вимог. Проте аудит засвідчив, що із 187 суб'єктів господарювання (державних унітарних підприємств) мережі НААН у 2015, 2016 і 2017 роках за контрактами працювало лише 122, 103 і 100 керівників відповідно.

Довідково. За даними НААН, у 2015–2017 роках виконували обов'язки керівника 36, 37 і 39 осіб відповідно, контракти не уклалися з керівниками 29, 43 і 42 підприємств (у тому числі підприємства, які розташовані в зоні АТО, в АР Крим, банкрути та економічно неактивні).

Слід зазначити, що **колишнє керівництво НААН** призначало на посади керівників державних підприємств **без проведення конкурсу**. Водночас з 2017 року Академією організовано конкурс керівників державних суб'єктів господарювання, як це передбачено порядком проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 777 “Про проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки”. За даними НААН, з 2017 року **проведено 86 конкурсів** на посади керівників державних підприємств та бюджетних установ, за результатами яких **укладено 66 контрактів**.

Головним плановим документом державного підприємства є фінансовий план. Аудит показав, що із загальної кількості суб'єктів господарювання у 2015 році НААН затверджено фінплани лише 82,0 відс. підприємств, у 2016 році – 77,0 відсотка. Фінансові плани окремих підприємств не були затверджені Академією у зв'язку з процедурою банкрутства, ліквідації підприємств, розташування їх на тимчасово непідконтрольній території.

Довідково. За даними НААН, станом на 01.01.2016 перебувало у процедурі банкрутства 9 підприємств, з них 4 – санації, 4 – ліквідації і 1 – розпорядження майном, станом на 01.01.2017 – 14 підприємств, з них 4 – санації, 5 – ліквідації і 5 – розпорядження майном, станом на 01.11.2017 – 13 підприємств, з них 5 – санації, 5 – ліквідації і 3 – розпорядження майном.

Слід зазначити, що процедура банкрутства, в якій станом на 01.11.2017

перебувало 13 підприємств мережі НААН, триває від одного до тринадцяти років. Оскільки ці підприємства перебувають у процедурі не один рік, а розпорядження майном здійснюють арбітражні керуючі, **відомості щодо використання державного майна, зокрема земельних ділянок загальною площею 68850,7 га (у т. ч. 54282,0 га ріллі), в НААН відсутні.**

Довідково. За власною ініціативою НААН започаткувала ліквідацію 6-ти підприємств⁴⁸ (на момент аудиту не ліквідовані). Внаслідок ухвалення НААН рішення про вилучення у 5-ти підприємств земельних ділянок (передані іншим підприємствам) їх діяльність фактично на сьогодні припинена. При цьому припинені провадження у справах про банкрутство, які були порушені у 2016 і 2017 роках щодо ДП “ДГ “Богунівська Еліта” і ДП “ДГ “Таврія”.

Незважаючи на те, що фінансовий план повинен забезпечувати збільшення показників рентабельності діяльності підприємства, активів та власного капіталу порівняно з плановими та прогнозними показниками на поточний рік, **НААН у 2015 році затвердила шести підприємствам фінансові плани, показники яких не передбачають отримання прибутку** (двом⁴⁹ підприємствам затверджено збитковий фінансовий результат, чотирьом⁵⁰ – фінансовий результат, що дорівнює нулю).

Крім того, ці підприємства, коли подавали проекти фінансових планів до Академії, не надавали обґрунтувань з відповідними розрахунками щодо причин зменшення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), валового прибутку або чистого прибутку порівняно із прогнозними та запланованими показниками поточного року, **що є порушенням пункту 4 Порядку** складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Мінекономрозвитку від **21.06.2005 № 173** (зі змінами, далі – Порядок 173). Порядок 173 втратив чинність з 03.04.2015, згідно з наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 02.03.2015 № 205, яким затверджено порядок складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки (далі – Порядок 205).

Довідково. За результатами роботи у 2015–2016 роках **21 і 23** державними підприємствами мережі НААН отримано **збитки** в сумі 35011,4 і 31369,0 тис. грн відповідно. На 2017 рік Академія затвердила усім своїм державним підприємствам фінансові плани з прибутком.

У НААН також відсутні затвержені річні інвестиційні плани та інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3–5 років) державних підприємств і господарських структур, що належать до сфери її управління.

⁴⁸ Експериментальне ДП “Бурякотехніка” у 2005 році; ДП “Експериментальна база” у 2006 році; ДП “ДГ Поліської ДС” у 2009 році; ДП “ДГ “Немішаєве” у 2009 році; ДП “ДГ “Рокині” у 2011 році; ДП “ДГ “Дніпропетровської ДС” у 2016 році.

⁴⁹ ДП “ДГ “Чишки” – 37,2 тис. грн збитку, ДП “ДГ “Центральне” – 74,0 тис. грн збитку.

⁵⁰ ДП “Державне ЖЕП”, ДП “Житлово-експлуатаційне господарство”; ДП “ДГ “Новоселівське”; ДП “ДГ “Еліта”; ДГ Закарпатської ДСГДС.

Аудитом встановлено, що окремими підприємствами НААН у порушення частини другої статті 75 Господарського кодексу України спрямовано на благодійну допомогу на 3317,2 тис. грн⁵¹ більше, ніж затверджено фінансовими планами на 2015 і 2016 роки. Водночас основні засоби більшості підприємств НААН потребують модернізації та оновлення. Враховуючи стрімке збільшення у 2016 році нормативу відрахування до бюджету частини чистого прибутку з 15 до 75 відсотків, окремими підприємствами майже весь їх прибуток був спрямований на сплату благодійних внесків, у т. ч. до президії НААН.

Довідково. Наприклад, ДП “ДГ “Забойщик” надало Академії благодійну допомогу в сумі 545,3 тис. грн⁵², яка перевищує планові показники, передбачені фінансовим планом, на 207,0 тис. грн (у 3 рази). Аудитом встановлено, що наявна сільськогосподарська техніка⁵³ підприємства повністю амортизована, морально і фізично застаріла, частина перебуває в неробочому стані і не використовується. Через відсутність необхідної техніки підприємство уклало договори зі сторонніми організаціями для збирання зернових культур, витративши на це 1955,5⁵⁴ тис. гривень.

ДП “ДГ “Степне” так само здійснило безоплатну передачу активів і оплату виконаних ремонтних робіт на суму 1746,0 тис. грн⁵⁵ (з дозволу НААН). При цьому фінансовим планом такі видатки підприємством не планувалися. Водночас матеріально-технічна база підприємства зношена більш як на 70 відсотків. У 2016 році підприємством у кредит придбано трактор, відсотки за користування кредитом у 2017 році становили 111,92 тис. гривень.

За даними Академії, існуюча на сьогодні система оподаткування створює державним підприємствам НААН нерівні умови господарювання порівняно з комерційними структурами за рахунок підвищеного податкового навантаження.

Отже, внаслідок існуючого податкового навантаження та прийняття підприємствами неефективних управлінських рішень щодо використання коштів на цілі, не пов’язані з організацією їх діяльності, не відбувається оновлення основних засобів підприємств.

Під час аудиту проаналізовано основні показники діяльності державних підприємств НААН. Аудит засвідчив, що НААН не володіє інформацією про повноту перерахування підприємствами частини чистого прибутку до державного бюджету за результатами 2015 і 2016 фінансових років, оскільки дані щодо сплати частини чистого прибутку підприємствами (за встановленою Академією формою) подаються з урахуванням сплати за попередній рік, рік, що завершився, та авансових платежів на наступний рік.

⁵¹ За 2015 рік – 38 організаціями НААН – 2192,0 тис. грн, за 2016 рік – 41 організацією НААН – 1125,2 тис. гривень.

⁵² 2015 рік – 297,0 тис. грн, 2016 рік – 188,2 тис. грн, за 9 місяців 2017 року – 60,1 тис. гривень.

⁵³ Два сучасні зернозбиральні комбайни та чотири вантажні автомобілі.

⁵⁴ У 2015 році – 645,4 тис. грн, у 2016 році – 577,7 тис. грн, за 9 місяців 2017 року – 732,4 тис. гривень.

⁵⁵ За 2015 рік – 978,0 тис. грн, за 2016 рік – 768,0 тис. гривень.

Зведені дані звітів державних підприємств про виконання фінансових планів за 2015 і 2016 роки (у частині основних фінансових показників) наведено в таблиці 4.

Аудитом встановлено, що підприємствами планувалося здійснити відрахування частини чистого прибутку до державного бюджету за підсумками 2015 і 2016 фінансових років у загальній сумі 228,9 млн грн; у звітах про виконання фінансових планів за 2015 і 2016 роки цей показник ними відображено в сумі 243,1 млн гривень.

Таблиця 4

Дані звітів державних підприємств про виконання фінансових планів за 2015 і 2016 роки

(у частині основних фінансових показників)

тис. грн

Фінансово-економічні показники	2015 рік		2016 рік		Разом	
	план	факт	план	факт	план	факт
Кількість підприємств	187*		183*		–	–
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	1656132,2	2371738,0	2098696,1	3040202,0	3754828,3	5411940,0
Чистий фінансовий результат:						
прибуток	72265,6	194636,0	115781,6	140038,0	188047,1	334674,0
збиток	–	–	–	30472,0	–	30472,0
Відрахування частини чистого прибутку	149568,5	169341,6	79333,4	73851,0	228901,9	243192,6
Капітальні інвестиції	149568,5	169341,6	157032,6	245073,0	306601,1	414414,6

* НААН приймала звіти за 2015 і 2016 роки від 156 і 141 підприємства відповідно, яким затверджено фінансові плани.

Через відсутність взаємодії між структурними підрозділами НААН подавала до Мінфіну і Мінекономрозвитку інформацію про діяльність державних підприємств своєї мережі та дані щодо моніторингу ефективності управління об'єктами державної власності, основні показники у яких мають суттєві розбіжності.

Зокрема, встановлено, що інформація за звітами про виконання фінансових планів узагальнювалася за даними 156 підприємств (2015 рік) і 141 підприємства (2016 рік), тоді як моніторинг проведено за даними 170 і 166 підприємств відповідно. Як наслідок, основний показник ефективності діяльності підприємства “відрахування частини чистого прибутку до бюджету”, поданий до Мінфіну і Мінекономрозвитку, має розбіжності: плановий – 89,7 млн грн і 84,5 млн грн, фактичний – 97,9 млн грн і 102,3 млн грн відповідно.

Довідково. За даними НААН, такі розбіжності пов'язані з тим, що до звіту про моніторинг Академією включаються також державні підприємства, які не затверджують фінансових планів, зокрема розташовані на тимчасово непідконтрольній території, банкрути тощо, а до звіту про виконання фінансового плану такі підприємства не включаються.

Вибіркова перевірка фінансових планів (зі змінами) на 2015 рік, звітів про їх виконання та форми 2 “Звіт про фінансові результати”

(“Баланс”) за 2015 рік також засвідчила невідповідність окремих показників у цих документах. Такі розбіжності виникають, зокрема, внаслідок подання недостовірної інформації до НААН підприємствами.

Довідково. Наприклад, незважаючи на те, що за даними книги “Журнал-головна” ДП “ДГ Львівської ДС” за субрахунком 701 “Дохід від реалізації готової продукції” і 703 “Дохід від реалізації робіт і послуг” у 2015 і 2016 роках відображено доходи за надані послуги іншим установам у загальній сумі 244,3 тис. грн (у т. ч. за 2015 рік – 173,7 тис. грн, за 2016 рік – 70,6 тис. грн), ця сума підприємством не відображена у звітах про виконання фінансового плану за 2015 і 2016 роки та звітах про фінансові результати (форма 2) за цей період. Отже, підприємством порушено вимоги пункту 3 розділу III “Якісні характеристики фінансової звітності та принципи її підготовки” Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73.

Таким чином, НААН у порушення вимог пунктів 5 і 13 Порядку 173 та пунктів 5 і 10 Порядку 205 не забезпечила здійснення належного аналізу діяльності своїх підприємств як на стадії затвердження фінансових планів, так і на стадії їх виконання. Подані підприємствами до Академії дані про сплату частини чистого прибутку унеможливають аналіз повноти такої сплати за підсумками фінансових результатів. Подана Академією до Мінекономрозвитку і Мінфіну інформація про виконання фінансових планів державних підприємств та моніторинг має розбіжності.

Аудитом встановлено, що у період з 1991 по 2010 роки НААН, її установами та підприємствами створювалися господарські товариства, частки до статутних капіталів яких вносилися як у формі грошових коштів, так і у формі майна, зокрема нерухомого. Проте повною та достовірною інформацією про кількість таких товариств, часток і форм внесків до їх статутних капіталів на сьогодні Академія не володіє. Зокрема, за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань Міністерства юстиції України (далі – реєстр Мін’юсту) НААН є співзасновником ТОВ “СП “Агроінком” з часткою Академії у статутному капіталі в розмірі 33 відс. (створене у 1993 році). Однак НААН не володіє даними щодо суми і форми внеску в статутний капітал цього товариства.

Довідково. У 2016 році наказом НААН призначалася уповноважена особа для представлення Академії як учасника на загальних зборах учасників товариства.

Також в Академії відсутні дані про участь ДП “ДГ Львівської ДС” у створенні ТОВ “Жорна”.

Довідково. За даними реєстру Мін’юсту, частка ДП “ДГ Львівської ДС” у статутному капіталі цього товариства становить 38,6 відс. (165,7 тис. грн, створене у 1994 році). Внесок здійснювався у формі нерухомого майна.

Аналіз даних реєстру Мін’юсту засвідчив, що ще 6 організацій НААН⁵⁶ є співзасновниками 5 господарських товариств, внеском до статутних капіталів були гроші і нерухоме майно.

⁵⁶ ДП “ДГ “Покровське”; ДП “ДГ “Кутузівка” Інституту тваринництва УААН; ДП “ДГ “Агрономія” Миколаївського інституту агропромислового виробництва УААН”; ДП “ДГ “Олександрівське” Інституту кормів УААН”; ДП “ДГ “Відродження” Інституту олійних культур УААН; Інститут біології тварин та Інститут водних проблем і меліорації.

Довідково. Зокрема, ЗАТ “Інститут інноваційного провайдингу” (2002 рік); ТОВ “Львівський науково-виробничий центр “Західпемресурси” (2004 рік); спільне мале підприємство “Джерело” (1992 рік); ТОВ “Науково-виробниче підприємство “Гідротехнології” (2006 рік); ТОВ “Дослідно-виробничий центр “Еконива” (2004 рік).

НААН ухвалено рішення про вихід Інституту водних проблем і меліорації зі складу учасників двох товариств: ТОВ “Науково-виробниче підприємство “Гідротехнології” і ТОВ “Дослідно-виробничий центр “Еконива”. Внесок (приміщення площею 443,33 м²) у 2015 році ТОВ “Науково-виробниче підприємство “Гідротехнології” повернуло науковій установі, дані щодо повернення майна ТОВ “Дослідно-виробничий центр “Еконива” в НААН відсутні. Водночас, за даними реєстру Мін’юсту, НААН та її установи вже не входять до складу учасників ТОВ “Дослідно-виробничий центр “Еконива”.

Довідково. За даними НААН, 01.12.2017 Інститут водних проблем і меліорації подав до Київського апеляційного господарського суду апеляційну скаргу на рішення господарського суду Київської області щодо повернення товариством з обмеженою відповідальністю “Дослідницько-виробничий центр “Еконива” на баланс інституту майна.

Протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року **інформація про наявні в Академії корпоративні права держави ФДМУ** для внесення до Єдиного реєстру об’єктів державної власності **не подавалася**.

Статтею 11 Закону 185 визначено, що господарські організації, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, за підсумками календарного року зобов’язані спрямувати частину чистого прибутку на виплату дивідендів згідно з порядком, затвердженим Кабінетом Міністрів України. Проте аудит засвідчив, що **інформацією про сплату дивідендів до державного бюджету за результатами фінансово-господарської діяльності господарських товариств за 2015 і 2016 роки Академія не володіє**.

Всупереч вимогам пункту 23¹ частини першої статті 6 і частини шостої статті 16 Закону 185 протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року **Академією до Мінекономрозвитку не подавалася інформація** про стан об’єктів державної власності, зокрема корпоративних прав держави.

Отже, **в Мінекономрозвитку і ФДМУ відсутня інформація про об’єкти державної власності, зокрема корпоративні права держави**.

ВИСНОВКИ

1. Національна академія аграрних наук України (президент НААН Гадзало Я. М.) протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року **в цілому забезпечила продуктивне, результативне та економне використання коштів державного бюджету**, виділених на наукову і організаційну діяльність її президії у загальному обсязі 64,0 млн гривень. **Незважаючи на зменшення видатків за загальним фондом державного бюджету за бюджетною програмою “Наукова і організаційна діяльність президії Національної академії аграрних наук України” (КПКВК 6591020) на 18,1 відс. (2015 рік), 28,0 відс. (2016 рік), 23,2 відс. (2017 рік), Академією забезпечено функціонування наукових і дослідних установ, виконання**

статутних завдань та плану проведення понад трьох тисяч наукових робіт, із яких у 2015–2016 роках 1660 завершено.

Академією вживалися заходи щодо забезпечення повернення у власність, збереження і ефективного використання об'єктів державної власності, які держава передала їй та її організаціям у безстрокове безоплатне користування. Також розпочато роботу з приведення кадрових питань у відповідність із вимогами законодавства. **Водночас питання обліку державного майна, його ефективного використання і розпорядження, реєстрації корпоративних прав держави вирішені частково.**

Не в повному обсязі забезпечено проведення державної реєстрації речових прав і оформлення права державної власності на нерухоме майно та правовстановлюючих документів на землю.

2. Академією вжито недостатньо заходів щодо виконання пропозицій, наданих Рахунковою палатою за результатами попереднього аудиту. Як наслідок, встановлені теперішнім аудитом порушення, зокрема щодо управління НААН об'єктами державної власності, свідчать про невирішеність низки питань у цій сфері.

Створеним у структурі Академії відділом внутрішнього аудиту, за результатами проведених ним протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року 34 контрольних заходів, суттєвих порушень використання коштів державного бюджету не встановлено. Натомість мали місце **факти неефективного використання і розпорядження об'єктами державної власності.** За три роки перевірки відділу внутрішнього аудиту охоплено лише 11 відс. організацій НААН, що не забезпечує достатнього контролю.

3. В Україні переважно сформовані нормативно-правові документи, які регулюють питання у сфері наукової і організаційної діяльності президії НААН та управління об'єктами державної власності. Однак Урядом відповідні нормативні механізми реалізації окремих з них не створені.

Зокрема, прийнято новий Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність”. Проте **через відсутність окремих нормативно-правових актів повноцінної реалізації цього Закону не забезпечено.** Порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, і порядок проведення конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт **Кабінетом Міністрів України не розроблені і не затверджені.** Також **Урядом не затверджений порядок створення, реорганізації та ліквідації державних наукових установ (організацій, підприємств), що перебувають у віданні національних галузевих академій наук.**

Окремі нормативно-правові акти залишаються нормативно неврегульованими. Норми статті 18 Закону 848 і статті 4 Закону 3065 не узгоджені між собою в частині затвердження статутів національних галузевих академій. Також не узгоджені між собою норми статті 5 Закону 3065 і статті 13 Бюджетного кодексу України щодо віднесення

надходжень від реалізації нерухомого майна, що перебуває на балансі бюджетних установ, до власних надходжень бюджетних установ.

З 2002 року залишився невиконаним **пункт 6 постанови 1708** щодо розроблення МОН за участю з Національною академією наук України кваліфікаційних характеристик посад наукових працівників апарату президій Національної та галузевих академій наук з урахуванням положень статті 20 Закону 1977. Норми зазначеної постанови не приведені у відповідність із чинним законодавством після втрати чинності цим Законом.

4. Розпочата Академією з 2013 року **оптимізація організацій**, що перебувають у її віданні, продовжується і станом на 01.01.2018 **не завершена**. Окремі прийняті НААН упродовж 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року рішення про реорганізацію своїх державних підприємств (дослідних господарств) та установ переглядалися та скасовувались іншими її рішеннями. При цьому мали місце випадки прийняття Академією рішень щодо реорганізації своїх підприємств шляхом приєднання їх до інших установ НААН та припинення їх як юридичних осіб.

З метою упорядкування процесів управління майном НААН створено дорадчий орган – комісію з розгляду майнових та земельних питань президії НААН. Проте **звіти про роботу цієї комісії та комісії з удосконалення структури експериментальної бази наукових установ НААН за 2015–2017 роки відсутні**.

5. Академія забезпечила обґрунтування своїх видатків за загальним фондом на 2015–2017 роки. Однак через відсутність капітальних видатків за загальним фондом НААН запланувала без відповідних обґрунтувань за спеціальним фондом на 2016–2017 роки отримання благодійної допомоги у сумі 1101,5 тис. грн (матеріальні цінності, роботи і послуги).

Незважаючи на своєчасне подання НААН паспортів бюджетної програми 6591020 до Міністерства фінансів України, у 2015 і 2016 роках паспорти затверджені Мінфіном з порушенням термінів, встановлених частиною 8 статті 20 Бюджетного кодексу України і пунктом 6 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2001 № 1098.

6. У результаті того, що протягом 2015–2017 років кошти для НААН за загальним фондом держбюджету в запланованих обсягах не виділялися, а видатки за бюджетною програмою за КПКВК 6591020 щороку зменшувалися, оновлення основних фондів НААН і належне утримання переданих їй об'єктів державної власності фактично здійснюється за рахунок коштів підприємств та організацій Академії. Зазначене не сприяє розвитку їх виробничої і наукової бази.

Затверджені видатки за загальним фондом переважно забезпечують лише потребу НААН у виплаті заробітної плати з нарахуваннями та довічної плати за звання дійсного члена (академіка) і члена-кореспондента. Як наслідок, оплата комунальних послуг та зміцнення матеріально-технічної бази Академії здійснюється за рахунок коштів

спеціального фонду, основним джерелом наповнення якого у 2015–2017 роках була благодійна допомога від державних підприємств (дослідних господарств) і наукових установ, що перебувають у її віданні (98,8 відсотка).

7. НААН, розпочавши у 2016 році здійснення заходів щодо запровадження обліку і ефективного використання об'єктів державної власності, не забезпечила належного контролю за їх виконанням підвідомчими організаціями. Електронну систему обліку об'єктів майнового комплексу НААН впроваджено в наукових установах Академії. При цьому на державних підприємствах цю систему не впроваджено. Проведення щорічної інвентаризації державного нерухомого майна організаціями, що перебувають у віданні НААН, не забезпечено. Як наслідок, дані щодо кількості, вартості і площі наявного майна в організаціях, що перебувають у віданні НААН, є неповними.

Також протягом 2015–2016 років і 9 місяців 2017 року НААН не подавала Фонду державного майна України інформацію про господарські організації, щодо яких здійснюються корпоративні права держави.

8. Науковими установами, підприємствами і організаціями, що перебувають у віданні НААН, не забезпечено своєчасної державної реєстрації речових прав на нерухоме майно. За останні шість років реєстрацію проведено 111 організаціями НААН (52 відс.) з 214 балансоутримувачів, якими у повному обсязі зареєстровано лише 17,1 відс. об'єктів нерухомого майна.

Правовстановлюючі документи на земельні ділянки переважної більшості організацій НААН потребують переоформлення. Окремими організаціями не забезпечено належного обліку і проведення експертної оцінки земельних ділянок. Як наслідок, 78 організаціями НААН не забезпечено належного відображення у бухгалтерському обліку земельних ділянок або права користування ними, що не сприяє достовірності оцінки вартості майнового комплексу НААН.

9. З дозволу керівників окремих організацій НААН державне майно використовується третіми особами без відшкодування відповідних витрат на його утримання. Мали місце випадки невідповідності фактичних орендованих площ даним, вказаним у договорах оренди, та безпідставна зміна вартості орендованого майна, що занижує доходи спеціального фонду державних установ. Як наслідок, лише трьома перевіреними організаціями НААН недоотримано 200,2 тис. грн доходів від орендної плати. Орендарями не відшкодовано комунальних послуг у сумі 58,3 тис. гривень.

Академією не забезпечено належного аналізу укладених її організаціями інвестиційних договорів на будівництво житлових будинків/ житлових комплексів на території їх землекористування. Не проведено об'єктивної оцінки внесків під час укладання договорів про спільну діяльність. Як наслідок, наявна в Академії інформація про стан виконання таких договорів щодо зроблених внесків, понесених витрат сторін та отриманих результатів є неповною.

10. Академія не забезпечила належного контролю за діяльністю власних державних підприємств та прийняття ефективних управлінських рішень. Зокрема, Академією не вжито дієвих заходів щодо ліквідації частини суб'єктів господарювання, які не здійснювали господарської діяльності.

У порушення частини другої статті 75 Господарського кодексу України окремими підприємствами НААН спрямовано на благодійну допомогу кошти у сумі, що на 3317,2 тис. грн перевищує суму, затверджену фінансовими планами на 2015 і 2016 роки. Водночас внаслідок використання цими підприємствами коштів на цілі, не пов'язані з організацією діяльності, не забезпечується оновлення їх основних засобів.

Подані підприємствами до Академії дані про сплату частини чистого прибутку унеможливають аналіз повноти такої сплати за підсумками фінансових результатів. Подана структурними підрозділами Академії до Мінекономрозвитку і Мінфіну інформація про виконання фінансових планів державних підприємств та моніторингу має розбіжності. Отже, НААН не забезпечено належного аналізу діяльності своїх підприємств як на стадії затвердження фінансових планів, так і їх виконання.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на наукову і організаційну діяльність президії Національної академії аграрних наук України поінформувати Верховну Раду України.

2. Відомості про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на наукову і організаційну діяльність президії Національної академії аграрних наук України у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та запропонувати:

2.1. Внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції:

- щодо узгодження норм статті 5 Закону 3065 і статті 13 Бюджетного кодексу України в частині віднесення надходжень від реалізації нерухомого майна, що перебуває на балансі бюджетних установ, до власних надходжень бюджетних установ;

- щодо внесення змін до Закону 3065 з метою узгодження норми статті 4 цього Закону зі статтею 18 Закону 848 у частині затвердження статутів національних галузевих академій.

2.2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

- зобов'язати НААН підготувати та подати на затвердження Кабінету Міністрів України актуалізований Перелік установ, організацій та підприємств, які перебувають у віданні Національної академії аграрних наук;

- прискорити розроблення і затвердження порядку формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, і порядку

проведення конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт, як цього вимагають статті 48 і 58 Закону 848;

- затвердити порядок створення, реорганізації та ліквідації державних наукових установ (організацій, підприємств), що перебувають у віданні національних галузевих академій наук, як того вимагає стаття 18 Закону 848;

- зобов'язати Мінфін при складанні проекту державного бюджету на поточний та наступні роки враховувати капітальні видатки на забезпечення потреб Національної академії аграрних наук України в оновленні основних фондів.

3. Надіслати Звіт і рішення Рахункової палати Національній академії аграрних наук України і рекомендувати:

- провести суцільну інвентаризацію нерухомого майна НААН (у тому числі земельних ділянок) і розробити план заходів щодо його ефективного використання;

- вжити заходів щодо ліквідації юридичних осіб – державних підприємств НААН, які припинили свою діяльність, але не здійснили ліквідаційні процедури у встановленому порядку;

- підготувати і подати на затвердження Кабінету Міністрів України перелік установ, організацій та підприємств, що перебувають у віданні Національної академії аграрних наук України. Здійснювати контроль за своєчасним внесенням до нього змін;

- зобов'язати організації Академії забезпечити належний контроль за кількісним обліком землі на підставі документальних підтверджень щодо права користування земельними ділянками;

- з метою забезпечення контролю за ефективним використанням державного майна (у тому числі наданого в оренду) запровадити на підприємствах, що перебувають у віданні НААН, електронну систему обліку об'єктів майнового комплексу НААН;

- запровадити здійснення аналізу діяльності державних підприємств НААН, узгоджуючи його результати між підрозділами Академії під час складання звітних форм, у тому числі щодо показника сплати частки чистого прибутку до державного бюджету за результатами фінансового року. Призначити відповідальних осіб з метою здійснення контролю за діяльністю державних підприємств НААН;

- ініціювати внесення змін до договорів про спільну діяльність з метою проведення об'єктивної оцінки внесків сторін, визначення щорічних фінансових результатів та витрат сторін. Провести внутрішній суцільний аудит діяльності організацій, які уклали договори спільної діяльності, та запровадити аналіз виконання умов договорів;

- забезпечити подання Мінекономрозвитку та ФДМУ повної та достовірної інформації про об'єкти державної власності, щодо яких здійснюються корпоративні права держави;

- внести зміни до Статуту НААН у частині визначення порядку позбавлення статусу дійсного члена (академіка), члена-кореспондента, іноземного члена, вказавши конкретні випадки і підстави. Забезпечити

належний контроль за періодичним звітуванням дійсних членів (академіків) і членів-кореспондентів за свою наукову діяльність;

- вжити невідкладних заходів щодо усунення виявлених аудитом порушень і запобігання їм надалі.

Зобов'язати підвідомчі установи і організації:

провести інвентаризацію державного нерухомого майна з метою повного і достовірного відображення у формі № 2 б (д) "Відомості про нерухоме державне майно" даних про наявні об'єкти державної власності, їх вартість, площу та оформлені правовстановлюючі документи;

вжити дієвих заходів щодо забезпечення реєстрації речових прав на нерухоме майно. Забезпечити відображення у бухгалтерському обліку земельних ділянок та права користування ними;

внести зміни до договорів оренди нерухомого майна в частині приведення площ у відповідність із фактично зайнятими площами орендарями і здійснюваною діяльністю. Вжити заходів щодо обов'язкового страхування орендованого майна;

вжити невідкладних заходів щодо усунення виявлених аудитом порушень і запобігання їм надалі.

Член Рахункової палати

І. М. Заремба

**Перелік назв
підприємств, установ і організацій НААН, назви яких у звіті вживаються у скороченому вигляді**

№ з/п	Скорочена назва організації	Повна назва організації
1	Інститут захисту рослин	Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України
2	Інститут агроекономіки	Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"
3	ДП "ДГ Львівської ДС"	Державне підприємство "Дослідне господарство Львівської дослідної станції Інституту рибного господарства Національної академії аграрних наук України"
4	Устимівська ДСР	Устимівська дослідна станція рослинництва Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України
5	ДП "ДГ "Степне"	Державне підприємство "Дослідне господарство "Степне" Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М.І. Вавилова Інституту свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України"
6	ДП "ДГ "Забойщик"	Державне підприємство "Дослідне господарство "Забойщик" Донецької державної сільськогосподарської дослідної станції Національної аграрної академії наук України"
7	Донецька дослідна станція	Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України
8	ДП "ДГ "Бохоницьке"	Державне підприємство "Дослідне господарство "Бохоницьке" Науково-виробничого центру "Соля" Національної академії аграрних наук України"
9	ДП "ДГ Подільської ДСС	Державне підприємство "Дослідне господарство Подільської дослідної станції садівництва Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України"
10	Подільська ДСС	Подільська дослідна станція садівництва Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України
11	Інститут землеробства	Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"
12	ДП ДГ "Жеребківське"	Державне підприємство "Дослідне господарство "Жеребківське" Інституту сільського господарства Причорномор'я Національної академії аграрних наук України "
13	ДП "ДГ "Відродження"	Державне підприємство "Дослідне господарство "Відродження" Донецької державної сільськогосподарської дослідної станції Національної аграрної академії наук України"
14	ДП "ДГ "Червона хвиля"	Державне підприємство "Дослідне господарство "Червона хвиля" Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної аграрної академії наук України"
15	Інститут садівництва	Інститут садівництва Національної аграрної академії наук України
16	Інститут зрошуваного землеробства	Інститут зрошуваного землеробства Національної аграрної академії наук України

№ з/п	Скорочена назва організації	Повна назва організації
17	Інститут тваринництва	Інститут тваринництва Національної аграрної академії наук України
18	Інженерно-технологічний інститут “Біотехніка”	Інженерно-технологічний інститут “Біотехніка” Національної аграрної академії наук України
19	ДП “ДГ “Богунівська еліта”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Богунівська еліта” Інституту сільського господарства Причорномор’я Національної академії аграрних наук України”
20	Інститут рибного господарства	Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України
21	ДП “Олександрія”	Державне підприємство “Експериментальна база “Олександрія” Інституту захисту рослин НААН”
22	Гуртожиток-готель аспірантів	Гуртожиток-готель аспірантів Національної академії аграрних наук України
23	Інституті зернових культур	Інституті зернових культур Національної академії аграрних наук України
24	Запорізький НДЦ	Запорізький науково-дослідний центр з механізації тваринництва Національного наукового центру “Інститут механізації та електрифікації сільського господарства”
25	Інститут біоенергетичних культур і ЦБ	Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України
26	Інститут біології тварин	Інститут біології тварин Національної академії аграрних наук України
27	Інститут свинарства і АПВ	Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України
28	Селекційно-генетичний інститут	Селекційно-генетичний інститут - національний центр насіннезнавства та сортовивчення
29	ДП “ДГ ім. Суворова”	Державне підприємство “Дослідне господарство імені О. В. Суворова Національного наукового центру “Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова
30	ДП “ДГ “Зоря”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Зоря” Інституту сільського господарства Західного Полісся Національної академії аграрних наук України”
31	ДП “ДГ “Чишки”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Чишки” Інституту біології тварин Національної академії аграрних наук України”
32	ДП “ДГ “Центральне”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Центральне” Буковинської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної аграрної академії наук України”
33	ДП “Державне ЖЕП”	Державне житлово-експлуатаційне підприємство Інститут механізації тваринництва Національної аграрної академії наук України
34	ДП “Житлово-експлуатаційне господарство”	Державне підприємство “Житлово-експлуатаційне господарство” Національного наукового центру “Інститут механізації та електрифікації сільського господарства”
35	ДП “ДГ “Новоселівське”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Новоселівське” Селекційно-генетичного інституту - національного центру насіннезнавства та сортовивчення”

№ з/п	Скорочена назва організації	Повна назва організації
36	ДП “ДГ “Еліта”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Еліта” державної установи “Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція” Інституту зрошуваного землеробства Національної аграрної академії наук України”
37	ДГ Закарпатської ДСГДС	Державне підприємство “Дослідне господарство Закарпатської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної аграрної академії наук України
38	Експериментальне ДП “Бурякотехніка”	Експериментальне державне підприємство “Бурякотехніка”
39	ДП “Експериментальна база”	Державне підприємство “Експериментальна база Інституту ветеринарної медицини Української академії аграрних наук”
40	ДП “ДГ Поліської ДС”	Державне підприємство “Дослідне господарство Поліської дослідної станції ім. О. М. Засухіна Інституту картоплярства Української академії аграрних наук”
41	ДП “ДГ “Немішаєває”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Немішаєває” Інституту картоплярства Української академії аграрних наук”
42	ДП “ДГ “Рокині”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Рокині” Волинського інституту агропромислового виробництва Української академії аграрних наук”
43	ДП “ДГ “Дніпропетровської ДС”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Дніпропетровської дослідної станції Інституту овочівництва і баштанництва Національної аграрної академії наук України”
44	ДП “ДГ “Соцземлеробство”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Соцземлеробство” Донецької державної сільськогосподарської дослідної станції Національної аграрної академії наук України”
45	ДП “ДГ “Руно”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Руно” Національної аграрної академії наук України”
46	ДП “Агрофірма “Наукова”	Державне підприємство “Науково-виробнича дослідна Агрофірма “Наукова” Національної аграрної академії наук України”
47	ДП “ДГ “Таврія”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Таврія” Донецької державної сільськогосподарської дослідної станції Національної аграрної академії наук України”
48	Національний інститут “Магарач”	Національний інститут винограду і вина “Магарач”
49	НВО “Селта”	Науково-виробниче об’єднання “Селта” Національного наукового центру “Інституту механізації та електрифікації сільського господарства”
50	Інститут олійних культур	Інститут олійних культур Національної аграрної академії наук України
51	Заповідник “Асканія-Нова”	Біосферний заповідник “Асканія-Нова” ім. Ф. Е. Фальц-Фейна Національної аграрної академії наук України

№ з/п	Скорочена назва організації	Повна назва організації
52	Мелітопольська ДС	Мелітопольська дослідна станція імені М.Ф. Сидоренка Інституту садівництва Національної аграрної академії наук України
53	Черкаська ДСГДС	Черкаська державна сільськогосподарська дослідна станція Національного наукового центру “Інститут землеробства Національної аграрної академії наук України”
54	ДП “ДГ “Грусятічі”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Грусятічі” Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної аграрної академії наук України”
55	ДП “ДГ “Озерна”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Озерна” Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної аграрної академії наук України”
56	ДП “ДГ “Южний”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Южний” Інституту сільського господарства Причорномор’я Національної академії аграрних наук України”
57	ДП ДГ Інституту рису	Державне підприємство Дослідне господарство Інституту рису Національної академії аграрних наук України
58	ДП “ДГ “Агрономія”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Агрономія” Національної академії аграрних наук України
59	ДП “ДГ “Новокаховське”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Новокаховське” Інституту рису Національної академії аграрних наук України”
60	ДП “ДГ “Івківці”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Івківці” Миронівського інституту пшениці імені В.М.Ремесла Національної академії аграрних наук України”
61	Миронівський інститут пшениці	Миронівський інститут пшениці імені В.М.Ремесла Національної академії аграрних наук України
62	Українська НДС	Українська науково-дослідна станція карантину рослин Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України
63	ДС карантину винограду	Дослідна станція карантину винограду і плодкових культур Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України
64	ДП “ДГ “Тахтаулово”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Тахтаулово” Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України”
65	Інститут водних проблем і меліорації	Інститут водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України
66	ДП “ДГ “Центральне”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Центральне” Буковинської державної сільськогосподарської дослідної станції Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України”
67	ДП “ДГ “Піонер”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Піонер Інститут зрошуваного землеробства Національної аграрної академії наук України”

№ з/п	Скорочена назва організації	Повна назва організації
68	ДП “ДГ “Елітне” Інституту рослинництва	Державне підприємство “Дослідне господарство “Елітне” Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України
69	ДП НЕБ “Еліта” ІОК	Державне підприємство “Дослідне господарство “Еліта” Інституту олійних культур Національної академії аграрних наук України” (колишнє Державне підприємство “Науково-експериментальна база “Еліта” Запорізької сільськогосподарської дослідної станції Інституту олійних культур Національної академії аграрних наук України”)
70	ДП “ДГ “Покровське”	Державне підприємство “Дослідне господарство “Покровське” Селекційно-генетичного інституту Національного центру насіннезнавства та сортовивчення”

Дані про проведені НААН видатки за загальним фондом у 2015–2016 роках і січні-вересні 2017 року у розрізі кодів економічної класифікації за бюджетною програмою 6591020

КЕКВ	Видатки	2015 рік		2016 рік		Січень-вересень 2017 року		Разом за 2015 рік – 9 місяців 2017 року		
		план з урахуванням змін	касові видатки	план з урахуванням змін	касові видатки	план з урахуванням змін	касові видатки	план з урахуванням змін	касові видатки	відс.
Разом		19291,2	19291,2	19192,9	19192,9	17936,3	17795,9	56420,4	56280,0	
2000	Поточні видатки	19291,2	19291,2	19192,9	19192,9	17936,3	17795,9	56420,4	56280,0	100,0
2110	Оплата праці	6765,8	6765,8	7289,8	7289,8	8250,3	8250,3	22305,9	22305,9	39,6
2120	нарахування на з/пл	2410,9	2410,9	1599,9	1599,9	1796,9	1775,3	5807,7	5786,1	10,3
2200	Використання товарів і послуг	1075,9	1075,9	1434,3	1434,3	1311,4	1192,6	3821,6	3702,8	6,6
2210	<i>предмети, матеріали, обладнання інвентар</i>	91,8	91,8	207,6	207,6	286,6	286,6	586,0	586,0	1,1
2240	<i>оплата послуг (крім комунальних)</i>	124,2	124,2	493,7	493,7	367,1	329,0	985,0	946,9	1,7
2250	<i>видатки на відрядження</i>	102,5	102,5	77,7	77,7	63,2	62,8	243,4	243,0	0,4
2270	<i>оплата комунальних послуг та енергоносіїв</i>	757,4	757,4	655,3	655,3	594,5	514,2	2007,2	1926,9	3,4
2710	Виплати пенсій і допомоги	9038,6	9038,6	8868,9	8868,9	6577,7	6577,7	24485,2	24485,2	43,5

**Дані про отримані НААН у 2015–2016 роках і січні-вересні 2017 року доходи до спецфонду
за джерелами надходжень та проведені видатки в розрізі кодів економічної класифікації видатків
за бюджетною програмою 6591020**

КЕКВ	Види надходжень	2015 рік		2016 рік		Січень-вересень 2017 року		Разом за 2015 рік–9 міс.2017 року		
		план з урахуванням змін	надійшло	план з урахуванням змін	надійшло	план з урахуванням змін	надійшло	план з урахуванням змін	надійшло	відс.
x	Всього, з них:	7178,1	7138,6	3559,1	3446,7	2476,9	2007,2	13214,1	12592,5	100,0
x	від оренди майна	3,4	3,4	123,0	123,0	217,0	27,5	343,4	153,9	1,2
x	від реалізації майна (крім нерухомого)	0,2	0,2	–	–	–	–	0,2	0,2	–
x	благодійні, дарунки	7135,0	7135,0	3431,4	3323,7	1969,7	1979,7	12536,1	12438,4	98,8
	Фінансування	39,5	–	4,7	–	290,2	–	334,4	–	–
	Видатки	План з урахуванням змін	Касові видатки	План з урахуванням змін	Касові видатки	План з урахуванням змін	Касові видатки	План з урахуванням змін	Касові видатки	%
	Видатки усього, у т. ч.:	7178,1	7065,8	3559,1	3250,1	2476,9	1901,3	13214,1	12217,2	100,0
2000	<i>Поточні видатки</i>	5862,9	5752,6	1758,7	1450,7	1049,2	544,3	8670,8	7747,6	63,4
2200	Використання товарів і послуг	5848,6	5741,3	1677,8	1392,0	907,0	544,2	8433,4	7677,5	62,8
2210	<i>предмети, матеріали, обладнання інвентар</i>	1932,0	1910,9	929,2	850,1	294,9	290,4	3156,1	3051,4	25,0
2240	<i>оплата послуг (крім комунальних)</i>	3766,2	3751,3	419,2	320,7	351,8	243,4	4537,2	4315,4	35,3

КЕКВ	Види надходжень	2015 рік		2016 рік		Січень-вересень 2017 року		Разом за 2015 рік–9 міс.2017 року		
		план з урахуванням змін	надійшло	план з урахуванням змін	надійшло	план з урахуванням змін	надійшло	план з урахуванням змін	надійшло	відс.
2250	<i>видатки на відрядження</i>	0,3	0,2	0,5	0,5	0,5	-	1,3	0,7	–
	Видатки	план з урахуванням змін	касові видатки	план з урахуванням змін	касові видатки	план з урахуванням змін	касові видатки	план з урахуванням змін	касові видатки	%
2270	<i>оплата комунальних послуг та енергоносіїв</i>	150,1	78,9	328,9	220,7	234,8	10,4	713,8	310,0	2,5
2282	<i>Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку</i>	–	–	–	–	25,0	–	25,0	–	–
2800	Інші поточні видатки	14,3	11,3	80,9	58,7	142,2	0,1	237,4	70,1	0,6
3000	Капітальні видатки	1315,2	1313,2	1800,4	1799,4	1427,7	1357,0	4543,3	4469,6	36,6
3110	<i>Придбання обладнання і предметів довгострокового користування</i>	1300,7	1300,7	1051,4	1051,4	579,9	510,2	2932,0	2862,3	23,4
3132	<i>Капітальний ремонт інших об'єктів</i>	–	–	748,0	748,0	844,8	844,8	1592,8	1592,8	13,1
3160	<i>Придбання землі та нематеріальних активів</i>	14,5	12,5	1,0	–	3,0	2,0	18,5	14,5	0,1